

895.915

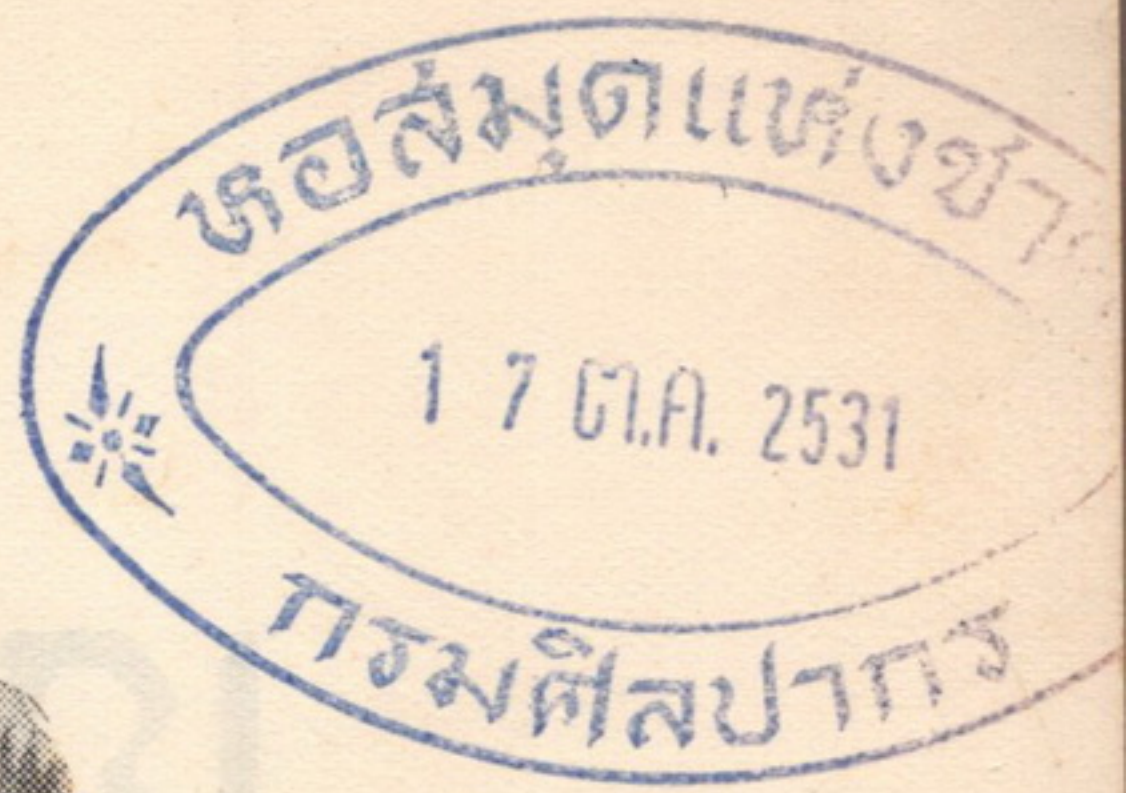
๙๖๘๘๑

ประมวลเอกสาร

ตำราฉบับมงคล พุทธศาสตร์ตอ
สุนทรพจน์เป็นพุทธบูชา รายงานการสร้างพระพุทธรูป
สุนทรพจน์ต้อนรับ และรับมอบของทูลกระหม่อม
ลิขิตอนุโมทนา ฯลฯ

เนื่องในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๒-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

หอสมุดแห่งชาติรัชมังกลาภิเษ
จันทบุรี

ประมวลเอกสาร

ตำราฉบับปฐมกุศล พระราชดำรัสตอบ
สุนทรพจน์เป็นพุทธบูชา รายงานการสร้างพระพุทธรูป
สุนทรพจน์ต้อนรับ และรับมอบของทูลกระหม่อม
ลิขิตอนุโมทนา ฯลฯ

เนื่องในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๒-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

1025 100 9 1
กรมศิลปากร
กรุงเทพฯ

เลขห้อง จน.

เลขหมู่ 895.915

น881

เลขทะเบียน พ.ท๑น.๑๓๔๓๖

ราชบัณฑิตยสถาน
จัดพิมพ์โดย
กรมศิลปากร
กรุงเทพฯ
๒๕๒๕

สารบัญ

หน้า

คำกราบบังคมทูล เพื่อทรงเปิดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ๑

พระราชดำรัสตอบ ในการทรงเปิดงาน ๗

คำกราบบังคมทูล รายงานผลการจัดงานฉลอง

๒๕ พุทธศตวรรษ ๘

พระราชดำรัสตอบ ทรงอนุโมทนา ๑๖

สุนทรพจน์ เป็นพุทธบูชา ของประธานสภาผู้แทนราษฎร ๑๘

สุนทรพจน์ เป็นพุทธบูชา ของนายกรัฐมนตรี ๒๔

สุนทรพจน์ เป็นพุทธบูชา ของประธานศาลฎีกา ๒๕

สุนทรพจน์ เป็นพุทธบูชา ของผู้บัญชาการทหารบก ๓๔

สุนทรพจน์ เป็นพุทธบูชา ของผู้บัญชาการทหารเรือ ๔๐

สุนทรพจน์ เป็นพุทธบูชา ของรองผู้บัญชาการ

ทหารอากาศ ๔๓

สุนทรพจน์ เป็นพุทธบูชา ของประธานสภามหาวิทยาลัย

แห่งชาติ ๔๕

รายงานในการสร้างพระพุทธรูปปางดำ ของ	
ประธานกรรมการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ	๕๓
คำกล่าวตอบ ในการมอบพระพุทธรูป ของ	
นายกรัฐมนตรี	๕๗
สุนทรพจน์ ในการเลี้ยงอาหารรับรองผู้แทนนานาชาติ	
ที่มาร่วมประชุมในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ	๖๑
คำกล่าวตอบ ในการรับมอบพระไตรปิฎก จาก	
นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพพม่า ของ	
นายกรัฐมนตรี แห่งประเทศไทย	๖๕
คำกล่าวตอบ ในการรับมอบต้นโพธิ์ จาก	
ผู้แทนมหาโพธิ์สัตมาคม ของ นายกรัฐมนตรี	
แห่งประเทศไทย	๖๘
คำต้อนรับโมทนา ของสมเด็จพระวันรัต สังฆนายก	๗๐
คำต้อนรับ ของนายกรัฐมนตรี	๗๗

คำกราบบังคมทูลรายงาน
เพื่อทรงเปิดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

ของ

พล ฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

การฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษที่ประเทศไทยได้จัดขึ้น ณ
บัดนี้ ย่อมเป็นเครื่องแสดงถึงความที่ประชาชนชาวไทย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีศรัทธาปสาทะและศรัทธา
อันดี ถวายความเคารพสักการะต่อพระพุทธรูปในโอกาส
ที่พระพุทธรูปได้เวียนมาบรรจบ ๒๕๐๐ ปีบริบูรณ์ เป็น
บุญดารา อันประเสริฐ ของ ผู้ที่เกิดมาในระบอบอันพิเศษ
และได้ร่วมกันเฉลิมฉลองพุทธศตวรรษที่ ๒๕ นี้ ทั้งด้วยอามิต
บูชา และปฏิบัติบูชา

ข้าพระพุทธเจ้า ขอกราบบังคมทูล รายงาน การจัดงาน
ฉลองโดยสังเขป ดังต่อไปนี้ -

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗ รัฐบาลได้จัดตั้งกรรมการชนคณะ
หนึ่ง ชื่อว่า กรรมการจัดงานฉลอง ๒๕ ศตวรรษแห่งพระพุทธ-
ศาสนา โดยมี นายพดด้วงเอก เมาศรียานนท์ เป็นประธาน
เพื่อเตรียมจัดงานฉลองนี้ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะ
กรรมการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

โดยหลักการ ในการจัดทำตั้งเป็นอนุสรณ์ใน ๒๕ พุทธ
ศตวรรษนี้ ประเทศไทยจะได้จัดสร้างพุทธมณฑล โดยมี
บริเวณเนื้อที่ ๒๕๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม โดยจัดสร้างพระพุทธรูปปางดิดา อันเป็น
สัญลักษณ์แห่งความเจริญก้าวหน้าประดิษฐานในบริเวณ
นั้น พร้อมทั้งดัดแปลงบางอย่าง เช่น พิพิธภัณฑสถานพระพุทธ
ศาสนา และศาลาจำหลัก แด่ดงถึงพุทธประวัติ พุทธบัญญัติ
และพุทธานุศาสน์ เป็นต้น การดำเนินการก่อสร้างได้เป็นไป
โดยลำดับมาตามกำลังเงิน โดยได้ผ้าดะอองชุดพระบาท
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ ตั้งเป็น
ที่ทราบกันอยู่แล้ว จวบจนบัดนี้ แม้งานก่อสร้างจะยังไม่เสร็จ
โดยสมบูรณ์ แต่คณะกรรมการก็ได้จำลองหุ่นแผนผังมาตั้ง
ให้ประชาชนชมในบริเวณ ใกล้เคียงกับพุทธมณฑลนั้นแล้ว

การฉลองที่กระทำอยู่ ณ บัดนี้ ได้จัดทำเป็นงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลและประชาชน ดังมีรายการที่จะขอพระราชทานกราบบังคมทูลเป็นข้อ ๆ คือ -

๑. ในล่วนกลาง ได้จัดทำเป็นงานฉลองตลอด ๗ วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม คือ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ พฤษภาคม ในล่วนภูมิภาค มีการฉลองทั่วทุกจังหวัด โดยอนุโลมตามล่วนกลาง และตามความเหมาะสมแก่สภาพของจังหวัดนั้น ๆ

๒. ในล่วนกลาง มีการถวายพระจำนวน ๒๕๐๐ รูป รวม ๔ วัน

๓. มีการอุปสมบทพระภิกษุ จำนวน ๒๕๐๐ รูป โดยแบ่งส่วนเฉลี่ยออกไปทั่วราชอาณาจักร

๔. มีการซ่อมแซมปูชนียสถานสำคัญ ทั่วราชอาณาจักร รวม ๑๕ แห่ง

๕. มีการพิมพ์พระไตรปิฎก ฉบับบาลีเพิ่มเติมจากที่ขาดคราว และการพิมพ์พระไตรปิฎกแปลเป็นภาษาไทย จำนวน ๘๐ เล่ม

๖. มีชบวนแห่เป็นพุทธบูชา ทั้งทางบกและทางเรือ

๗. มีการแต่งรูปแบบพุทธมณฑลในด้านเหนือของ
พุทธมณฑล

๘. มีการแต่งพิพิธภัณฑสถานทางพระพุทธศาสนา และ
การประกวด และการแต่งอันเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ณ
บริเวณโรงประกวดและแต่ง ด้านเหนือของพุทธมณฑล

๙. มีการสร้างพิพิธภัณฑสถาน ในแบบสถาปัตยกรรมไทย
เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธปฏิมา ให้เป็นที่ถวายนมัสการแด่พระ
และเป็นที่ประกอบพิธีได้ ดังที่เห็นกันอยู่ในขณะนี้

๑๐. มีการชักชวนประชาชนให้รักษาคัด เว้นการฆ่า
การเบียดเบียนสัตว์ งดดื่มสุรา ตามควรแก่ศรัทธา และ
ความเหมาะสม

๑๑. มีการถวายนมัสการของฝ่ายนิติบัญญัติ ของฝ่าย
บริหาร ฝ่ายตุลาการ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ
และนักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนเวรตามลำดับ

๑๒. มีการเชิญแขกต่างประเทศมาร่วมในพิธี

๑๓. มีการออกพระราชบัญญัติหรือโทษกรรม แก่ผู้
ได้กระทำความผิดฐานกบฏ จลาจล และผู้ที่ได้กระทำความ

ผิดอันเกี่ยวเนื่องจากการกระทำ การป้องกันหรือปราบปราม
การกบฏหรือการจลาจล

๑๔. มีการออกพระราชบัญญัติต่างมดทิน ให้แก่ผู้
ต้องคำพิพากษาให้ถึงโทษในกรณีความผิดต่างๆซึ่งได้พ้นโทษ
ไปแล้ว ผู้ถูกลงโทษได้ออก ปลดออก หรือให้ออกจาก
ราชการ และผู้ถูกลงโทษหรือต้องออกจากองค์การรัฐบ
องค์การสาธารณ เทศบาล หรือสุขาภิบาล และผู้ถูกลงโทษ
ทางวินัยอย่างอื่น

๑๕. มีการออกพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัย
โทษแก่นักโทษประเภทอื่น นอกจากที่กล่าวไว้ในพระราช
บัญญัตินิรโทษกรรม ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๖. มีการเตรียม การ ออก พระราชบัญญัติ กำหนด
เขตอภัยทานแก่สัตว์ เช่น กำหนดให้วัดในพระพุทธศาสนา
หรือปูชนียสถาน เพื่อประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
ตลอดจนกำหนดป่าบางแห่งเป็นเขตอภัยทานแก่สัตว์

๑๗. มีการสร้างพระพุทธรูปขนาดเล็ก สร้างเหรียญ
และดวงตราไปรษณียากรเป็นอนุสรณ์ในงานนี้

๑๘. มีการหล่อพระพุทธรูปบูชาปางดิลก แบบที่จะ
สร้างประดิษฐาน ณ พุทธมณฑล เพื่อแจกจ่ายไปยังจังหวัด
และอำเภอต่าง ๆ

๑๙. มีการพิมพ์หนังสือพระไตรปิฎกภาษาไทย แจกจ่ายไป
ทั่วราชอาณาจักร

ประมวลกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้กระทำ หรือจะกระทำอัน
เกี่ยวกับงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ จะเห็นได้ว่าเป็นงาน
อันดำริขึ้นด้วยความร่วมมือ ระหว่างรัฐบาลและประชาชน
มิได้ฝาดะอองชุดพระบาททรงเป็นประมุข รัฐบาลจึงได้เปิด
โอกาส และ จัดตั้งให้ ประชาชนเข้าร่วมในการประกอบพิธี
กรรมได้ตลอดเวลาดำเนินในหมายกำหนดการ ไม่ว่าวันนั้น ๆ
จะกำหนดให้เป็นของหน่วยใดโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้งาน
มีความหมายสำหรับพึงประชาชนโดยทั่วไป

บัดนี้ ได้อุดมฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทาน
กราบบังคมทูลอัญเชิญใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงประกอบ
พิธีเปิดงานดังกล่าวเป็นต้นไป.

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัสตอบ

ในการทรงเปิดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
ประธานองคมนตรี ทรงอ่านในพระปรมาภิไธย

แห่ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ขอทศวรรษนี้เป็นอย่างยิ่งสำหรับเราทั้งหลาย ที่เป็น
พุทธศาสนิกชนนั้น ก็เพราะพระพุทธานุญาตซึ่งเรานับถือ ได้
เจริญมาด้วยดีเป็นลำดับครบ ๒๕ ศตวรรษบริบูรณ์ ใน
โอกาสนี้ นอกจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่แล้วว่า
พระพุทธานุญาตได้เกิดสถาพรมีรากฐานมั่นคงอยู่ในประเทศ
นี้เพียงไร นั้น พระพุทธานุญาตมีคำสั่งสอนอันดีค่า อบรม
ให้เป็นผู้รักสงบและมีจิตใจสูง เป็นคำสั่งสอนที่ไม่ด้าสมัย ยัง
ถูกต้องตรงความจริงในปัจจุบัน จึงเป็นที่หวังได้ว่าพระพุท
ธานุญาตของเรา จะยังคงเกิดสถาพร เจริญวัฒนาต่อไป
อีกชั่วกาดนาน ซึ่งเราทั้งหลายควรจะภาคภูมิใจโดยทั่วกัน

ตามรายงานของนายกรัชมন্ত্রী กล่าวถึงรายละเอียด
ที่ได้จัดงานฉลอง ซึ่งนอกจากจะมีพิธีทางพระศาสนาถวาย
อภิบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสงฆ์ อัน
ถือว่าเป็นลัทธิของพระองค์แล้ว ยังได้มีการชักชวนกันและ
กัน ให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม มีการออกพระราชบัญญัตินิรโทษ
กรรม พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ และดำริ
กำหนดเขตอภัยทานด้วย เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นการแสดงออก
ซึ่งความเมตตาากรุณา ตามคำสั่งสอนของพระศาสดาเป็น
อย่างดี ข้าพเจ้าขออนุโมทนาด้วยในกุศลเจตนาอันงามทั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

บัดนี้ ได้อุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดงาน ขอคุณ
พระศรีรัตนตรัยได้ดลบันดาลให้งานลุล่วงไปด้วยดี นำมาซึ่ง
ศีลวิบัติพัฒนาสังคมแก่ประชาชนชาวไทย และชาวโลกทั้ง
มวล ขอสันติสุขจงเกิดขึ้นแก่มนุษยนิกรโดยถ้วนทั่วกันไป.

การกราบบังคมทูลรายงาน
ผลการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

ของ

พล. ข จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ขอเดชะ ไฉ่ฉาดระอองชุดพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าในนามแห่งรัฐบาลและประชาชน ขอ
พระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลรายงานผล
การปฏิบัติงานในการฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษซึ่งได้จัดทำมา
ตลอดเวลา ๗ วันเพื่อทรงทราบ และเพื่อทรงแม่พระเมตตา
อุทิศกตปณานต์แห่งกุศลเจรยานร่วมกับข้าราชการ ประชาชน
เพื่อสำเร็จปัตตานโมทนามัยบุญญราศี อำนวยความเกษม
สุขสวัสดิ์โดยส่วนรวมนับไป

ในการฉลองนี้ คณะสงฆ์อันมีคณะสงฆ์มนตรี เป็น
องค์บริหาร ส่วนกลางได้ กรุณาให้ คำแนะนำ ร่วมมือ ด้วยดี
พร้อมทั้งได้จัดพระสงฆ์ ๒๕๐๐ รูป ถวายคัมภีร์เป็นพุทธบูชาใน
เวดากถาวันตลอดมา นอกจากนพพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย
ไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และยุวพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย

ไทยก็ได้มีส่วนร่วมในการจัดรายการบางวันตามความเหมาะสม
ในงานนมัสการพระภิกษุสงฆ์ ชำราชาการ พ่อค้า ประชาชน
และผู้มีจิตศรัทธาปสาทะทั้งหลายได้มาร่วมชุมนุมถวายสัก-
การบูชาพระรัตนตรัยมีจำนวนมากเป็นประวัติการณ์ เป็น
เหตุให้การฉลองสำเร็จรวดเร็วไปด้วยดี ควรแก่การสรรเสริญ
และอนุโมทนา โดยเฉพาะประชาชนที่มาร่วมในงานนี้เป็น
จำนวนมากนั้น ปรากฏว่าได้อยู่ในระเบียบวินัยเป็นอันดี ทั้ง
ได้แสดงการระมัดระวังวินัย ปรนนิบัติอย่างดียิ่ง ซึ่ง
นับเป็นข้อควรชมเชยประชาชนโดยทั่วไป

คณะกรรมการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ซึ่ง
รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการ นอกจากคณะกรรมการ
อำนวยการกลางซึ่งมีนายพดด้วงเอกเผ่า ศรียานนท์ เป็น
ประธานกรรมการแล้ว ยังมีกรรมการคณะอื่นๆ ซึ่งรับหน้าที่
ปฏิบัติงานด้านต่างๆ อีก ๒๒ คณะ และมีอนุกรรมการอีก
มากบางหน่วยงานตามควรแก่กรณีกิจ ด้วยวิริยะอุตสาหะ
และสามัคคีธรรม ประกอบกับความเต็มใจศรัทธาใน
พระพุทธศาสนา ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
ต่าง ๆ ดังที่เป็นมาตลอด ๗ วันนั้น จึงปรากฏความสำเร็

ตามโครงการที่กำหนดไว้ทุกประการ มีขอทศกราบ
บังคมทูล ณ โอกาสนี้ คือ

การอุปสมบทพระจำนวน ๒๕๐๐ รูป ซึ่งได้ประกอบพิธี
ณ พระอารามและอารามต่าง ๆ ทวราชอาณาจักร ได้เป็นไป
ตามกำหนดการด้วยความเต็มใจศรัทธาของประชาชนทั่วไป
และทุกจังหวัดได้จัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ณ โดม
ตามแบบพิธีการของงานฉลองส่วนกลางนี้ โดยบางจังหวัด
ได้ประกอบพิธี ณ ปุณณสถานหรือวัดได้จัดการบูรณะ
ในโอกาสนี้ และบางจังหวัดได้จัดงาน ณ พระอารามหลวง
และบางจังหวัดได้จัดงาน ณ ที่ซึ่งให้ความสะดวกแก่ประชาชน
งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษครั้งนี้ จึงเป็นงานพิธีทวราชอาณา
จักร ซึ่งจัดให้มีขึ้นด้วยความพร้อมเพรียงกัน ส่วนกิจกรรม
ที่ได้จัดทำ ณ พิธีมณฑลนคร ในบริเวณสนามหลวงซึ่ง
ได้มีประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้เป็นเขตตั้งขบวนมณฑลตลอดเวลา ๗ วันนับแต่
กำหนดขึ้นในส่วนกลางนี้ ได้ดำเนินไปอย่างน่าพอใจทุก
ประการ การสวดมนต์เป็นพุทธบูชาและการแผ่เมตตาโดยมี
ประธานสงฆ์แทนราชครูเป็นประธานนำประชาชนในวันแรก

นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน นำ ข้าราชการฝ่ายบริหาร ใน วัน
 ที่ ๒ ประธานศาลฎีกา เป็นประธาน นำ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ
 ในวันที่ ๓ ผู้บัญชาการทหารบก เป็นประธาน นำ ทหารบก ใน
 วันที่ ๔ ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นประธาน นำ ทหารเรือ ใน
 วันที่ ๕ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นประธาน นำ ทหาร
 อากาศ ในวันที่ ๖ และ ประธานสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ
 เป็นประธาน นำ นักศึกษา และ นักเรียน ในวันสุดท้ายนี้ ปราบกฏ
 ว่า โรงพิธีเต็มไปด้วย ผู้ที่ มา ถวาย ดอกไม้ และ เมตตา ตามกำหนด
 ทุกวัน และมี ประชาชน เข้าร่วม ด้วย ทุก โอกาส ซึ่ง ทำให้
 โรงพิธี ซึ่ง สร้าง ใหญ่โต กว้างขวาง เป็น สถานที่ คบ แสบ ไป ใน โอกาส
 นั้น ๆ นอกจาก การ ถวาย ดอกไม้ เป็น นิ จกรรม ประจำ วัน แล้ว
 ทาง พุทธศมาคม แห่ง ประเทศไทย และ ยุวพุทธิกศมาคม ยัง ได้
 จัด รายการ พิเศษ คือ จัด รายการ ถวาย ดอกไม้ ทำ ประทักษณ
 เวียนเทียน ในวัน วิสาขบูชา ในการ อภิปรายธรรม ในวัน ต่อ ๆ
 มา อีก ปราบกฏ ผล เป็น ที่ น่าอนุโมทนา ยิ่ง ที่ ประชาชน ได้ มี
 ศรัทธา ร่วม ตาม รายการ นั้น ๆ อย่าง เหนอ แน่น ทุก วาระ

ภัตตาหาร และ เครื่องไทยธรรม ซึ่ง ถวาย แก่ พระภิกษุ
 ดัง จำนวน ๒๕๐๐ รูป นั้น ประชาชน ได้ ร่วม บริจาค เงิน เพื่อ

การนเกินกว่าที่คาดหมายไว้ ในการจัดทำและการจัดถวาย
 นนับว่าเป็นงานใหญ่ บรรดากรรมการและสมาชิกสำนัก
 วฒนธรรมฝ่ายหญิงก็ได้จัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยไปได้

การประกวดและการแสดงต่าง ๆ ซึ่งจัดขึ้น ณ อาคาร
 โดยรอบด้านเหนือของบริเวณนมพระพุทธรูปบนและรูปสลัก
 เกยวกับพระพุทธรูปค่านาภาพเขียนพระพุทธรูปประวัติ ภาพถ่าย
 เกยวกับพระพุทธรูปค่านาและอื่น ๆ และมีหลายอย่างทีประ
 เทศต่าง ๆ ได้ตั้งมาร่วมแสดงด้วย มีผู้เข้าชมตลอดเวลา

การจัดชบวนแห่ทางเรือได้ซ่อมแซมปรับปรุงเรือชบวน
 พยุหยาตราทางชลมารค ซึ่งชำรุดทรุดโทรมอยู่ชานานมาใช้
 ในงานนี้ การจัดพุทธประทีปบูชาในเวลายาค่า การจัดชบวน
 แห่รถทศบแต่งประดับประดาชนเป็นพุทธบูชา ปรากฏว่า
 ได้รับการสนใจของประชาชนโดยทั่วไป

นอกจากนี้แล้ว พระพุทธรูป และ พุทธมณฑล จำลอง
 แบบที่สร้างชน ณ ทงหวัดนครปฐม ซึ่งได้โปรดเกล้า
 โปรดกระหม่อมเสด็จพระราชดำเนินไปทรงกระทำพิธีวางศิลา
 ฤกษ์เมื่อวันท ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยย่อด้วยนาม
 แสดงไว้ในบริเวณดังขปริมณฑลนี้ ได้สร้างศรัทธาแก่ผู้ท

จะร่วมการสร้างพระพุทธรูปและพุทธมณฑลต่อไปจนสำเร็จ
 ดง งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษตามความมุ่งหมายได้จัด
 ขึ้น เพื่อเป็นงานของประชาชนทั้งชาติที่มีอายุอยู่ในวันครบ
 รอบ ๒๕ พุทธศตวรรษ จึงได้อำนวยความสะดวกทุกประการ
 แก่ผู้มาร่วมงานและร่วมในโรงพิธี ปรากฏว่ามีประชาชน
 มาชมงานและร่วมพิธีด้วยเป็นจำนวนมากตลอดทุกวัน ยิ่ง
 ในวันวิสาขบูชา เวลาที่พระสงฆ์ ๒๕๐๐ รูปออกเดินทำ
 ประทักษิณโดยรอบโรงพิธีแล้ว ปรากฏว่า ประชาชนซึ่ง
 เนืองแน่นอยู่ในบริเวณโดยรอบนั้น ได้กระทำการระดมจัดการ
 แหวกทางให้แก่พระภิกษุสงฆ์โดยสะดวก โดยมีต้องม้เจ้า
 หนาทจัดแจงแต่ประการใด อันเป็นขอทนายปดิมบดีมากที่สุด
 ที่ได้เห็นความคารวะของประชาชน ซึ่งมีต่อพระภิกษุสงฆ์
 ทงหลาย

ในงานนี้ประเทศฝ่ายเถรวาทคือ พม่า ดังกา ดาว
 และกัมพูชา ได้ส่งคณะผู้แทนและคณะสงฆ์มาร่วมงานโดย
 พรกพร้อม นอกจากประเทศฝ่ายเถรวาทแล้ว บรรดา
 ประเทศที่มองคการทางพระพุทธศาสนา ก็ได้มีผู้แทนทั้งสงฆ์
 และคฤหัสถ์มาร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก บรรดาผู้แทน

รัฐบาล คณะสงฆ์ และผู้มาร่วมงานฉลองจากประเทศ
ต่าง ๆ น ได้เข้าร่วมในพิธีกรรมเนื่องด้วยของประมุขและ
อานันทรพจน์รวม ๓๓ ฉบับ ซึ่งได้พิมพ์แจกกันในวัน
แล้ว นอกจากนั้นคณะผู้แทนนานาชาติยังได้เดินทางไปร่วม
งานฉลอง ณ ส่วนภูมิภาคบางจังหวัดด้วย คือที่จังหวัดพระ
นครศรีอยุธยา ณ พระวิหารพระมงคลบพิตร, จังหวัดนคร
ปฐมซึ่งจัดงานฉลองทองคำพระปฐมเจดีย์ และจังหวัดสระบุรี
ซึ่งจัดงานฉลองที่พระพุทธบาท อนึ่ง ผู้แทนทางการทูตของ
นานาชาติที่ประจำอยู่ในประเทศไทย แม้จะนับถือศาสนาอื่น
ก็ได้ให้เกียรติมาร่วมงานนี้โดยพร้อมเพรียงกัน

ขอทศวรรกล่าวอีกประการหนึ่งก็คือ เนื่องในงาน
บรรดาข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน และผู้มีจิตศรัทธา
ปล้ำทะทองหลายได้รวมกันบำเพ็ญบุญบริจาคทรัพย์ตั้งของและ
แรงงานเพื่อเป็นพุทธบูชาเป็นจำนวนมาก ควรแก่การ
สรรเสริญอนุโมทนาโดยทั่วกัน ข้าพระพุทธเจ้าจึงขอพระ
ราชทานกราบบังคมทูลเพื่อทรงอนุโมทนาและแผ่พระราชกุศล
เพื่อสำเร็จเป็นบัตถานุโมทนามัยต่อไป

พระราชดำรัสตอบ

ในการปีดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ
พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
ประธานองคมนตรี ทรงอ่านในพระปรมาภิไธย
แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ตามที่นายกรัฐมนตรี ได้รายงานผลการปฏิบัติงานใน
การฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษว่า ได้สำเร็จด้วยความพยายาม
ของกรรมการต่าง ๆ และบรรดาผู้สมัครทุกท่าน ข้าราชการ
ความยินดีและขอชมเชยในการก่อกำเนิดโดยทั่วกัน

งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษเป็นงานใหญ่ ต้องการ
ความรอบคอบและการเตรียม ตลอดจนการปฏิบัติงาน
ด้วยความรู้ความสามารรถ แต่ก็สำเร็จดังวงมาได้ ความ
เห็นใจเห็นชอบของท่านทั้งหลาย ย่อมเป็นพุทธบูชา และเป็น
บุญกุศลอันควรเป็นที่ตั้งแห่งอนุสติ คือ การระลึกด้วย
ความชื่นชมตลอดกาลนาน

ในพระปรมาภิไธย ข้าพเจ้าขออนุโมทนาในการ
 ดำเนินการทาง^{๒๕} และขอทุกท่านจงร่วมกันตั้งใจแผ่ส่วนกุศล
 แห่งการฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ เพื่อดำเนินเป็นบัณฑิตานุ
 โมทนามัยบุญราศีแก่สรรพสัตว์ และเพื่อดำเนินเป็นต้นคิดุช
 ด้วดีแก่ประชาชนชาวไทย และประชาชนชาวโลกทั่วไป
 ขอคุณพระศรีรัตนตรัย จงดมครองท่านทั้งหลายให้เจริญ
 รุ่งเรืองด้วยจักรพิชพร ประดับแต่ดังพวงปารวณา ขอบรรดา
 อธิษฐารมณ และอุปถรรค อุบัติวันตราย จงระงับดับไป
 มีแต่ความสุกกายสุใจ และความเกษมสมบูรณ์ คดอด
 นรินทร์กาล

สุนทรพจน์

พณ ฯ พลเอกพระประจักษ์

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กล่าวเป็นพุทธบูชาในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ในโอกาสที่พระพุทธเจ้าชาตินายกาด ได้เวียนมาบรรจบ
ครบศตวรรษที่ ๒๕ โดยสมบูรณ์ ซึ่งประเทศไทยได้กระทำ
พิธีเฉลิมฉลองด้วยศรัทธาปสาทะ ณ บดินทร์ ข้าพเจ้ามีความ
ยินดีที่ใคร่ปรารถนาให้กล่าวขอความเป็นพุทธบูชา ในท่าม
กลางท่านผู้มกเกียรติทางหลาย

ขอความที่จะกล่าวในโอกาสนี้ เนื่องจากเป็นวันของ
สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเท่ากับเป็นวันของประชาชนโดยตรง
ข้าพเจ้าจึงขอเลือกหัวข้อเรื่อง พระพุทธเจ้าชาตินายกกับประชาชน
มากกล่าวเป็นลำดับไป

พระพุทธเจ้าชาตินายกครั้งแรก ซึ่งทรงสั่งให้พระสงฆ์กล่าว

ออกเดินทางไปประกาศพระพุทธศาสนาในทิศต่าง ๆ ไม่ช้าก็
 นน บรรลุถึงประโยชน์และความสุขของประชาชนและการ
 อนุเคราะห์โลกเป็นสำคัญ อันแสดงถึงความมุ่งหมายแห่ง
 พระพุทธศาสนามาว่า ต้องการให้ประชาชนพลโลกได้ประสบ
 ประโยชน์และความสุขอย่างแท้จริง นอกจากนั้นการที่พระ
 พุทธเจ้าได้จาริกไปใน คามนิคม ชนบท ราชธานี ต่าง ๆ
 เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งต้องบุกป่าฝ่าหนาม เพราะ
 การคมนาคมไม่สะดวกเหมือนอย่างสมัยปัจจุบัน ก็ไม่ปรากฏ
 ว่าพระองค์ทรงท้อถอย ทรงมีพระหฤทัยเข้มแข็ง เอาชนะ
 อุปสรรคความยากลำบาก โดยมีพระเมตตากรุณาในมหา
 ชนเป็นปกติ

ยิ่งกว่านั้น ยังทรงประกาศอย่างตรงไปตรงมาว่าการ
 ดึงสอนพระพุทธศาสนามานี้ มิใช่เพื่อลาภสักการะ ชื่อเสียง
 หรือเพื่อให้ใครรู้จักพระองค์ว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ขอท
 พัสต์จนทจตเจนกกคอ ขอททรงขแจ้งว่า ผู้ที่ติดตามพระองค์ไป
 ไหนไปด้วย หรือแม้จะจับชายสังฆาฏิ ก็ยังไม่นับว่าอยู่ใกล้
 พระองค์ ล้วนบุคคลที่แม้จะอยู่ใกล้แต่ไม่ปฏิบัติ แต่ถ้าประพฤติ
 ปฏิบัติคนในทางที่ชอบ ก็ชื่อว่าอยู่ใกล้พระองค์ และเมื่อ

โกดจะปริญพพาน พระองค์ได้ทรงตั้งสอนมิให้สาวกทั้งหลาย
เป็นอามิสทายาท คือผู้รับมรดกที่เป็นชาวของ หากให้เป็น
ธรรมทายาท ผู้รับมรดกทางธรรม กับทรงตั้งสอนให้สาวก
ทั้งหลาย เห็นว่าการบูชาด้วยอามิสมีรูปเทยนดอกไม่เป็นคณ
ยังไม่นับเป็นการบูชาอันยอดเยี่ยม แต่การบูชาด้วยการ
ปฏิบัติธรรมะ นับเป็นการบูชาอันยอดเยี่ยม ซึ่งแสดงว่ามี
ได้ทรงตั้งสอนคำสอนโดยเห็นแก่ประโยชน์ล้วนพระองค์ หรือ
เรียกร้องให้คนมาเคารพบูชา ถัดมาก็เตือนให้ถือการปฏิบัติ
ตนในทางที่ถูกที่ชอบเป็นสำคัญ แต่ทั้ง ๆ ที่ไม่ทรงเรียกร้อง
ให้ใครเคารพกราบไหว้ ทรงเรียกร้องแต่ให้ประพฤติปฏิบัติ
ให้ถูกต้องดังงามนั่นเอง ประชาชนก็ยังคงเคารพนับถือ แม้
พระราชามหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งการจะต่อพระองค์ ยั่งยืน
สืบมาจนจบบรรพตสมัย ๒๕๐๐ ปี นับแต่พุทธปริญพพาน
เป็นต้นมา

ต้องพนัหารอยปี มิได้ทำให้คำตั้งสอนของพระองค์ด่า
สมัยหรือสถาปนาทางพระพุทธศาสนาเสื่อมโทรมลงแต่ประการ
ไร ตรงกันข้ามกลับปรากฏว่า พระพุทธศาสนามากำดังได้รับ
ความยกย่องของประชาชนพดโลกเพิ่มขึ้น ว่ายังคงทนสมัย

และอำนาจประโยชน์แก่ผู้ต้องการสันติสุขอยู่ตลอดเวลา โดย
เฉพาะพระพุทธศาสนาในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ ก็เจริญรุ่ง
เรืองมีสถาบันอันเป็นปึกแผ่นหลักฐาน มีการศึกษาปฏิบัติ
แพร่หลายอยู่ทั่วไป เพียงสักตมครุฑมครเข้าดอบได้ความรทาง
พระพุทธศาสนา เมื่อปีที่แล้วคือ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งมีถึงหนึ่ง
แสนหกหมื่นเศษนั้น ย่อมเป็นเครื่องแสดงอยู่ในตัวว่า พระ
พุทธศาสนาได้คงมั่นเพียงไรในประเทศไทยนี้

อีกประการหนึ่ง คำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา มิได้
มองข้ามประชาชนคนธรรมดาสามัญไปเลย คงมีสอนไว้ทั้ง
แต่อย่างต่ำขึ้นไปจนถึงสูงสุด เพื่อให้ชนทุกชั้นได้ประพฤ
ติปฏิบัติตามได้ตามกำลังความสามารถของตน ยกตัวอย่าง
เช่นการททรงสั่งสอนศีลธรรมโดยให้ประชาชนรู้จักแก้ปัญหา
เศรษฐกิจส่วนตัวคนก่อน เช่นให้มีความขยันหมั่นเพียร ให้
รู้จักเก็บและออมทรัพย์พหุพหามาได้แล้วเป็นต้น แล้วจึงทรง
สั่งสอนให้คงอยู่ในศีลธรรม ควบคู่กันไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับสังคม ทรงสอนให้บุคคลทุกฝ่ายที่
เกี่ยวข้องกัน เช่น มารดาบิดากับบุตรธิดา นายจ้างกับลูก
จ้าง ตำรวจกับภริยา อาจารย์กับศิษย์ มิตรกับมิตร เป็นต้น

ต่างปฏิบัติในลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน คือ ให้ทุกคน
ปฏิบัติชอบต่อกัน มิได้ทรงยำเยียบฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ตกต่ำ
ลงไป จึงนับว่าได้ทรงแก้ปัญหาทางสังคมไว้อย่างสมบูรณ์
ในพระพุทธศาสนา

ในการสั่งสอนประชาชนให้รู้จักมโนคติคือความดี
ความเจริญ ก็ทรงชี้ไปที่ความประพฤติปฏิบัติชอบ เช่นการ
ไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การตั้งอยู่ในระเบียบวินัย
การศึกษาศิลปวิทยาการ การไม่ปล่อยการงานให้ค้างค้ำอาชญา
การประกอบการทำงานที่ปราศจากโทษเป็นต้น ว่าเป็นมโนคติ
อันสูงสุด ซึ่งเป็นคำสั่งสอนที่ทุกคนอาจปฏิบัติตามได้

เพราะฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า พระพุทธศาสนาได้ยัง
ประโยชน์และความดีให้เกิดขึ้นในทั่วทุกไป โดยเฉพาะ
ประเทศไทยเรา อันได้นามว่าเป็นเมืองพระ ก็อยู่เย็นเป็น
สุขสืบมา ในท่ามกลางความโกลาหลวุ่นวายในส่วนต่าง ๆ
ของโลก

บัดนี้ เราทั้งหลายได้มาประชุมพร้อมกันเพื่อถวายเป็น
การบูชาพระรัตนตรัย ข้าพเจ้าขอเชิญชวนท่านทั้งหลายได้
โปรด ส่งบ จิตระลึก ถึงพระ พุทธคุณ ทมต่อ ประชาชน ทั่วไป

แคว้นอมจิต ตังปณิธานที่จะ ประพฤติ ปฏิบัติในทางที่ดีงาม
เพื่อถวายเป็นปฏิบัติบูชาอีกส่วนหนึ่ง

เดชะอำนาจความตั้งใจของเราทั้งหลายผู้มา ประชุม
กัน ณ ที่นี้ ร่วมกับคุณพระศรีรัตนตรัย ขอประชาชนชาว
ไทยและชาวโลกทั้งมวลจงมีความเกษมสุขสวัสดิ์ มีจิต
ปรารถนาความสุขต่อกัน มีการขออภัยให้อภัยกัน ได้รับ
ความร่มเย็นเป็นสุขสืบไปสิ้นกาลนาน.

สุนทรพจน์

พณ ฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
กล่าวเป็นพุทธบูชาเนื่องในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พระคุณเจ้าท้าวเทพ พณ ฯ และท่านผู้มเกลยรตทงหทัย

ในโอกาสที่พระพุทธศาสนาเจริญยงนลัดถัดถาพรมา
ครบ ๒๕๐๐ ปี ภายหลังจากพุทธปรินิพพาน และประเทศไทย
ได้รับ พระพุทธศาสนาไว้ เป็น ศาสนา ประจำ ชาติไทย ดับ มา
ประชาชนชาวไทย ร่วมกับ รัฐบา ดจึงได้รวม กัน จัดให้มงาน
เฉลิมฉลองชน นอกจากเพื่อเป็นที่ระลึกในวาระอันสำคัญ
นแล้ว ยังปรารถนาให้คติธรรมต่าง ๆ ได้แผ่ไปเป็นหลักแห่ง
จิตใจของบรรดาพุทธศาสนิกชนถ้วนหน้า ข้าพเจ้าจึงมีความ
ยินดีและรู้สึกเป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง ที่ได้มากด่าวถ้อยคำเป็นพุทธ
บูชาในท่ามกลางท่านผู้มเกลยรตทงหทัยในวันน

เนื่องจากพิธีฉลองในวันน จัดขึ้นให้เป็นวันของฝ่าย
บริหาร ข้าพเจ้าจึงจะขอกล่าวถึงพระพุทธศาสนา ในส่วนที่

เกี่ยวข้องกับและอำนวยความสะดวกแก่การบริหารราชการแผ่นดิน
หรือที่เป็นหัวข้ออื่น ๆ ว่า พระพุทธศาสดาเกี่ยวกับการบริหาร
สืบไป

แท้จริงการบริหารราชการแผ่นดินนั้น ย่อมเป็นดวณ
ขยายกว้างขวางออกไปจากการบริหารดวณย่อย จำเดิมแต่
บริหารร่างกาย และชีวิตของเอกชนแต่ละคนให้อยู่เย็นเป็นสุข
การบริหารครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และ
ขยายออกไปถึงประเทศชาติ. ในปัจจุบัน การบริหารขยาย
ออกไปถึงโลกซึ่งมีองค์การท้องถิ่นเพื่อดำเนินการนี้ ซึ่งเรียก
ว่า สหประชาชาติ

ในการบริหารตั้งแต่ดวณเอกชนไปถึงดวณรวมของโลกนี้
เราจะเห็นได้ว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามายังคงเป็น
ประโยชน์ และเป็นหลักที่อาจจะนำไปใช้ได้ดีโดยทั่วไป

พระพุทธศาสดาเป็นศาสดาแรกที่เป็นตัวอย่างแห่งดทิ
ประชาธิปไตยของโลก ก่อนประชาธิปไตยของกรีกร้อยปี
เศษ คือเรื่องการทำทรงมอบให้พระสงฆ์เป็นใหญ่ในวินัยกรรม
ทงปวง

พระพุทธเจ้าได้ประทานหลักบริหารไว้มากแห่งด้วยกัน โดยเริ่มต้นจากตัวเราเองแต่ละคนเป็นต้นไป การบริหาร เฉพาะตัวบุคคล ทางพระพุทธศาสดาสอน เรื่อง การตั้งตนไว้ ชอบ ที่เรียกว่า อุตตมมาปณิธิ จัดเป็นมโนคติอันสูงสุด ยิ่ง กวามัน เพื่อที่จะให้หลักในการตั้งตัวอย่างชัดเจน พระพุทธ เจ้าได้ทรงแสดงประโยชน์ปัจจุบัน ซึ่งได้แก่การตั้งตัวทาง เศรษฐกิจ และประโยชน์อนาคต ได้แก่การตั้งตัวทางศีล ธรรม เพื่อควบคุมให้การตั้งตัวทางเศรษฐกิจนั้นดำรงมั่น ยั่งยืนต่อไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารประเทศ พระองค์ได้ทรง ชี้แจงให้จัดการกับปัญหาเศรษฐกิจ ดังเดิมให้ทุกคนมีอาชีพ และเจริญด้วยอาชีพนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การ ปกครองและการส่งเสริมศีลธรรม ในที่บางแห่งทรงแสดง ทศพิธราชธรรม เช่น ทาน การให้ อันได้แก่การประชา ดังเคราะห์ เป็นต้น ว่าเป็นหลักสำคัญในการบริหาร กับ ทรงแสดงว่าในการปกครองนั้น ควรถือหลักยกย่องผู้ทศพร ยกย่อง และดงโทษผู้ทศควรดงโทษเป็นการเดินสายกลาง ไม่ ใช่ว่าพระคุณแต่อย่างเดียว หรือไม่ใช่พระเดชแต่อย่างเดียว คงใช้ควบคู่กันไปตามความเหมาะสม

หนึ่ง ในส่วนรวมของโลก ทรงสอนให้มีกรรมอันเป็น
 โลกบาล คือ คุ้มครองโลก ด้วยมีความละเอียด และความ
 เกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดีไม่งาม กล่าวโดยย่อ คือ ให้เว้นสิ่งที่
 ควรเว้น ประพฤติสิ่งที่ควรประพฤติ ด้วยความรู้ถึงผลชอบ
 ของตนเอง และเมื่อจะกล่าวถึงสาระสำคัญในการปกครอง
 คือไปอีกก็ไม่พ้นเรื่องศีลธรรมและวัฒนธรรม กล่าวคือ เมื่อ
 พระพุทธศาสดาองค์เดิมให้คนรู้จักรับผิดชอบ สร้างความ
 เจริญให้แก่ตน และควบคุมตนเองให้เป็นไปในกรอบแห่ง
 ศีลธรรม รัฐบาลไทยก็ได้ดั่งเดิมการปกครองในแนวนั้น
 คือ พยายามให้ประชาชนได้มีส่วนในการปกครองตนเองมาก
 ที่สุด ดังจะเห็นได้ว่า การมีสภาผู้แทนราษฎร เทศบาล
 สุขาภิบาล หรือแม้สภาตำบลก็ตาม ก็เป็นไปในทางเปิด
 โอกาสให้ประชาชนออกกฎหมายสำหรับประชาชนเอง สร้าง
 ความเจริญแก่ท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด ตลอดจนประเทศ
 ชาติของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสดา
 ที่ให้ตั้งขึ้นเป็นใหญ่ ดังที่ทราบกันอยู่แล้วโดยทั่วไป

เมื่อพระพุทธศาสดาเป็นแบบฉบับในทางที่ดีงาม แม้ใน
 การปกครองเช่นนี้ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่เราทั้งหลาย
 จะพึงเทอดทูนดั่งเดิมให้สถิตสถาพรสืบไป

บัดนี้ เป็นโอกาสอันประเสริฐที่เราทั้งหลายได้มาประชุม
กัน เพื่อแสดงการว่ต่อพระรัตนตรัยด้วยศรัทธาปสาทะณพิช
มณฑลแล้ว ข้าพเจ้าขอเชิญชวนท่านทั้งหลาย ได้โปรด
ร่วมกันน้อมจิตถวายอภิวาทพระรัตนตรัยด้วยการว่อย่างสูง
ดึบไป

เดชะบุญกุศล ที่ เราทั้งหลายได้ มี สืบมา ณนี้ มา ร่วม
ประชุม ร่วม กัน เฉลิมฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ณ บัดนี้ กติ
อำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยที่เราได้เทอดทูนกัน มา แต่ บรรพ
บุรุษ กติ ขอจงคิดบันดาลให้เกิดสวัสดิมงคลและอิฐวิบุ
ลคุณผล แก่ทุกท่านผู้มาประชุมในนี้ และพี่น้องประชาชาว
ไทย ตลอดจนเพื่อนมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายโดยทั่วกัน.

สวัสดิ

สุนทรพจน์

พล ฯ พระมณูเวทย์วิมลนาท ประธานศาลฎีกา

กล่าวเป็นพุทธบูชาในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พระคุณเจ้าและท่านข้าราชการทั้งหลาย

เมื่อวันวิสาขบูชาปุณณมิตถิเพญ ได้เวียนมาบรรจบครบ
รอบปีหนึ่ง ๆ เราท่านทั้งหลายก็ได้พร้อมเพรียงใจกันบำเพ็ญ
กุศลระดกกิ่งคุณพระรัตนตรัยเป็นกาดพิเศ เพราะเป็นวัน
ที่ตรงกันทั้งสามโอกาส คือ วันประสูติ วันตรัสรู้ และวัน
ปรินิพพานแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาถึงในปี
คือ พุทธศักราช ๒๕๐๐ วันวิสาขบูชายังมีความสำคัญอันเป็น
พิเศ เพราะเป็นวันที่ทำให้เราท่านทั้งหลายอันเป็นพุทธ-
ศาสนิกชนได้ระดกกิ่งด้วยความอิมเอิบว่า พระบวรพุทธ-
ศาสนานอนเป็นที่พักอาศัยร่มโพธิ์ร่มไทรของเรา ได้สถิต
สถาพรยั่งยืนนานมาถึง ๒๕ ศตวรรษ วิฐูบาดของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้จัดงานเฉลิมฉลองอย่างมโหฬาร ตั้ง

แคว้น ๑๒ ถึงวัน ๑๘ พฤษภาคม และไดมผู้แทนผู้
ทรงเกียรติของนานาประเทศทั้งฝ่ายพุทธจักรและอาณาจักร
มาร่วมในมหกรรมนี้ด้วย

คำสอนใดหลักธรรมใดก็ตาม ที่ยังยงวัฒนามาถึง
๒๕๐๐ ปีนี้ ย่อมหาได้ยาก การที่พระบรมพุทธเจ้าได้
เจริญรุ่งเรืองยาวนานมาถึง ๒๕๐๐ ปี ก็เพราะมีหลักธรรม
อันสูงส่งและซาบซึ้งเป็นประโยชน์แก่มนุษยชาติทั้งหลายโดย
แท้จริง กล่าวได้อีกหนึ่งว่า หลักธรรมในพระพุทธานุญาต
เป็นวิถีแห่งการครองชีวิตที่ชอบและบริสุทธิ์สะอาดอันก่อให้เกิด
เกิดความสงบสุขแก่ผู้ปฏิบัติทั้งส่วนบุคคล ทั้งส่วนหมู่คณะ
และประเทศชาติ กล่าวโดยสรุปทั่วไปของหลักธรรมในพระ
พุทธานุญาตแล้ว เราท่านทั้งหลายจะเห็นได้ว่า พระบรม
พุทธเจ้าเป็นคำสั่งสอนให้มนุษย์ทั้งหลายปฏิบัติดีปฏิบัติ
ชอบตามลำดับความลึกซึ้งแห่งชีวิต กล่าวคือ เริ่มในเบื้องต้น
คือในขั้นของศีลธรรมจรรยา พระพุทธานุญาตได้วางหลัก
ธรรมไว้ให้มนุษย์ทั้งหลายได้ปฏิบัติต่อกันและกันด้วยความ
สงบสุขและความเป็นธรรม แม้ในระหว่างครอบครัว ใน
ระหว่างเพื่อนฝูงมิตรสหาย ในระหว่างผู้ร่วมงานก็ได้มีหลัก

ธรรมอันควรปฏิบัติต่อกันและกันไว้โดยชัดแจ้ง ยิ่งกว่านั้น
พระพุทธศาสดายังได้ตั้งสอนให้ผู้ครองเรือนปฏิบัติตามโดย
ควรแก่ธรรม เพื่อให้มีสุขในวิเวกของปุถุชนตามฐานะานุรูป
และให้มีความสงบสุขในหมู่คณะ

ดังนั้นไปอีกชั้นหนึ่ง พระพุทธศาสดาได้แสดงหลัก
เกณฑ์ของความรู้ดีกนกคิดและจิตใจของบุคคลไว้เป็นระ-
เบียบและถูกต้องตามหลักวิชา แม้แต่ในยุคนับจวบจนทวทยา-
ศาสตร์มีความเจริญเฟื่องฟู ก็ยังดมกับหลักธรรมที่พระ
พุทธองค์ได้ตรัสไว้ มิได้มีทางที่จะพิสูจน์ดังที่พระพุทธ-
วาทะได้แต่ประการใดเลย วิชาศาสตร์อันเป็นวิทยาศาสตร์ด้วย
เหตุผลและการพิสูจน์ยังเจริญขึ้นเพียงใด พระพุทธศาสดา
ก็ยังเจริญขึ้นเพียงนั้น เพราะหลักธรรมในพระพุทธศาสดา
คงทนต่อการพิสูจน์และยังมีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์มาก
ขึ้นเพียงใด ก็ยังดมจริงตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้เพียงนั้น

ดังนั้นไปยังกว่านั้น หลักธรรมในพระบรมพุทธศาสดา
ได้ชี้ไปถึงความจริงแท้ของสรรพสิ่งทั้งหลายน และวิธีปฏิบัติ
ให้เห็นความจริงแท่นั้น อันจะเป็นเหตุโดยตรงให้บุคคลผู้
ปฏิบัติได้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งมวล ทั้งนี้เป็นยอดของยอด

แห่งจริยธรรม อันมิได้มีคำสั่งสอนในลัทธิหรือศาสนาใดเสมอ
 เหมือน ลักษณะของลัทธิธรรมในพระบรมพุทธรศาสนา
 ประการที่ผู้ตั้งตนเองที่ทำให้พระศาสนาได้สถิตสถาพรมาถึง
 ๒๕๐๐ ปี และยังจะเจริญรุ่งเรืองสืบไปเบื้องหน้ามรดกบุญ
 ประชาชนชาวไทยเป็นผู้มีบุญพิเศษที่ได้มีพระพุทธร-
 ศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมาตั้งแต่บรรพกาลจนตราเป็น
 ทกวนน การที่ชาติไทยเป็นชาติที่มีความสงบสุขมาช้านาน
 กติ การที่ชาติไทยเป็นชาติที่มีอริยาศัยไมตรีอันดีเลื่องลือไป
 ทั่วโลกก็ ก็เพราะบารมีของพระพุทธรศาสนา ในส่วนด้าน
 การงานที่ชาวพเจ้าเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องของปฏิบัติอยู่ คือ การ
 ค้าดัดดัดยติธรรมก็ได้รับบารมีของพระบรมพุทธรศาสนา
 ครอบงำอยู่ตลอดทุกกาลทุกเวลา เพราะว่าหน้าที่ของท่าน
 ผู้ภาวนาการทางหายนกกคือ ตั้งอยู่ในธรรมสุจริตและ
 พิจารณาพิพากษาอรรถคดีของประชาชนด้วยความเที่ยงตรง
 และเป็นธรรม การค้าดัดดัดยติธรรมของประเทศไทยได้ตั้ง
 หดกบกันมาเป็นเวลายาวนานกว่าสองศตวรรษ และเป็นที่ยอมรับ
 ทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศว่าการค้าดัดยติธรรมของ
 ไทยนั้นมั่นคงก็เพราะเหตุสำคัญประการหนึ่งว่า อิทธิพลและ

บารมีของพระพุทธศาสดาได้มีอยู่เหนือจิตใจของท่านผู้ภา-
 ติระดาการทั้งหลายตลอดมาเป็นธรรมเนียมประเพณีสืบเนื่องมา
 ทุกยุคทุกสมัยจนทุกวันนี้

ในที่สุด ข้าพเจ้าขอชักชวนท่านผู้ศรัทธาทั้งหลายให้ตั้ง
 จิตอธิษฐานในมหาอภิสกติกกาล งานฉลอง ๒๕ พุทธ-
 ศตวรรษ ระลึกถึงพระคุณแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัม-
 พุทธเจ้าผู้ทรงพระบริสุทธิคุณ พระปัญญาคุณ และพระ
 กรุณาคุณ อำนวยพระคำสอนอันเยี่ยมยอดมาให้แก่เรา ขอ
 ให้พระบวรพุทธศาสดาจงเจริญยงนพนาถไปเพื่อปกแผ่
 คุ้มครองป้องกันเราทั้งหลายให้มีความปลอดภัยและเกษมสุข
 ทั่วหน้ากัน และขอได้พร้อมใจกันปฏิบัติตนด้วยกาย วาจา
 ใจ ให้อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรมอันดี และตั้งตนไว้ให้ต้อง
 ตามหลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตลอด
 ดอนไว้จงทั่วกันเทอญ

สุนทรพจน์

พณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

ผู้บัญชาการทหารบก

กล่าวเป็นพุทธบูชาในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ และประชาชนที่รักทั้งหลาย

ในโอกาสที่งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษล่วงมาถึงวันที่
ซึ่งกองทัพบกได้รับเกียรติให้มาประกอบพิธีในวันนี้ ข้าพเจ้า
ในฐานะผู้บัญชาการทหารบกมีความยินดี และรู้สึกว่าเป็น
บุญกุศลของพวกเราทุกคนที่เกิดมา และได้มีโอกาสร่วม
ประกอบกิจการฉลอง อายุ ๒๕๐๐ ปี แห่งพระพุทธศาสนาใน
ครั้งนี้

ยิ่งกว่านั้น ประวัติการณ์ของกองทัพไทย อัน
มีมาแต่โบราณกาลก็แสดงให้เห็นว่าอุดมคติประการหนึ่งของ
เรา คือการป้องกันพระบวรพุทธศาสนา ให้สถิตสถาพรคู่
กับประเทศไทยสืบไปตลอดกาลนิรันดร์ การเดียดละ
ของทหารไทยซึ่งกระทำไปด้วยอุดมคติดังกล่าวมานี้ จึงนับว่า

เป็นลัทธิหนึ่งแห่งการช่วยให้พระพุทธรูปในพระเศียร
 ตงม้นยังย่นด้นมา โดยไม่ถูกประเทศผู้นับถือศาสนาอื่นบับ
 ริดกกดด้วยประการใด ๆ อันจะเป็นเหตุให้พระศาสดาต้องมัว
 หมองหรือเปลี่ยนแปลงหลุดการไปตามเหตุแวดล้อม การ
 ที่พระสงฆ์ไทยยังรักษาพระวินัยให้บริบูรณ์บริบูรณ์ได้จนถึง
 ทุกวันนี้ ย่อมแสดงว่าพระศาสดานั่น ถ้าประเทศชาติยัง
 ยืนอยู่ ก็ยังดำรงดำรงมั่นคงด้วยดีต่อไป ถ้าเอกราช
 ของชาติต้องกระทบกระเทือนก็เป็นการยากที่พระศาสดาจะ
 สถิตสถาพรได้

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า กองทัพบกไทยได้ยึดมั่น
 ในความเคารพสักการะต่อคุณพระศรีรัตนตรัยตลอดมา แม้
 ชงชัยประจำกองทหาร เราก็คได้สร้างพระพุทธรูปประดิษฐาน
 ไว้ที่ขอดธง เพื่อเป็นที่รวมจิตใจ และเป็นขวัญของทหาร
 หนึ่ง ได้มีระเบียบของทหารให้มีการไหว้พระสงฆ์และม
 การอบรมศีลธรรมทางพระพุทธรูปศาสดาอันอยู่เป็นประจำ ซึ่ง
 แสดงว่า พระพุทธรูปศาสดา เป็นที่เคารพสักการะประจำใจ
 ของพวกเรตลอดมา

ในประวัติทางพระพุทธรูปศาสดาปรากฏว่า สมเด็จพระ

ดั้มาดั้มาพุทเจ้า ไ้ต้งม็คฤหัดถั่วก ด้เป็นนายทหาร
 เป็นเด่นาบดี หรือขุนพล ตลอดจนเป็นจอมทัพแห่งแคว้น
 ต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่น อชิตเด่นาบดี ดั้หเด่นาบดี แห่ง
 แคว้นวชช พระเจ้าพิมพิสาร จอมทัพแคว้นมคธ และพระ
 เจ้าปเสนทิโกศล จอมทัพแคว้นโกศล เป็นต้น พระองค์
 ไ้ต้งดั่งสอนให้กรบเหต่านนตงอยู่ใค้ดธรรมเป็นอันดั
 หนึ่ง ไ้ต้งหัดกรรมค้ำดั่งสอนทางพระพุทธศาสนา
 เกียวกับทหารโดยเฉพาะทยกชนเป็นหัวขอ เรียกว่า โยธา-
 ชววรรค คือ หมวดท้าวด้วยทหารประจำการ หรือทหาร
 อาชีพ แ่ดคงขอเปรียบเทียบกับ ในยุทธวิธีแ่ดในการ
 ดงคราม ทหารจะต้งรู้อะไรบ้าง จะต้งประกอบด้วยองค-
 คุณอะไรบ้าง แ่ดวต้งนำมาเปรียบเทียบกับชีวิตมนุษย์จะ
 ต้งทำดงครามกับความชวต่าง ๆ ว่าจะต้งเคยนแบบคุณ-
 ดัมบัตของทหารอย่างไร โดยนัยนี้ เป็นการขให้เห็นว่าการ
 เป็นทหารนั้นจำเป็นต้งมีคุณดัมบัต แ่ดมีคุณลักษณะทต
 ควรเป็นต้วอย่างเปรียบเทียบกับในการครองชีวิต ช่งทุกคน
 อย่างน้อยก็ขอว่าจ้ต้งเป็นทหารรบกับกิเลตของตนเอง ใน
 ทบางแห่งต้งแ่ดคงว่า ทหารท่นบวชอดเยี่ยมมนนคอผู้รบตน

เองชนะ ซึ่งก็ได้แก่ผู้ที่ไม่ตามใจตนเองมากเกินไป มีสติ
 พิจารณายังคิด และควบคุมตนให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร
 พระโอวาทต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมเป็นเครื่องเตือนใจคนถึง ๒
 ชั้น คือ เตือนใจคนที่ป็นทหารให้ดำเนินในคุณงามความดีของ
 ทหาร และเตือนใจคนทุกคนให้เทียบเคียงคุณงามความดีของ
 ทหารบางประการในการควบคุมชีวิตของตนเอง และในการ
 เอาชนะจิตใจตน บางครั้งทรงถือว่าสัญญาลักษณะของทหาร
 คือการไม่ประมาท มีการคุ้มครองป้องกันทั้งภายในและภายนอก
 นอก เช่นที่ตรัสสอนว่า “เมืองที่ตั้งอยู่ชายแดนได้รับการ
 คุ้มครองทั้งภายในและภายนอกนั้นใด ท่านทั้งหลายจงคุ้ม
 ครองตนเองฉันนั้น อย่าปล่อยให้กาฬเวดาก้าวล่วงไปได้
 เปลา” ดั่งนี้เป็นต้น ทั้งนี้ จึงเป็นที่น่าสนใจในหลักคำสอน
 นั้น โดยเฉพาะในวงการทหาร เราย่อมถือว่าเป็นคำสอนที่
 เป็นประโยชน์ ควรแก่การเตือนตน และปฏิบัติตามด้วย
 ความไม่ประมาท ทั้งในทางการทหารและในทางศีลธรรม
 มีบางคนยังเข้าใจผิดว่า ขนช่อว่าเป็นทหารแล้วจะ
 ต้องมีหน้าที่แต่เพียงการประหัตประหารเท่านั้น ความจริง
 ในสมัยนั้น ทหารก็คือนักปราชญ์ที่ฉลาดเฉลียวรอบรู้

ในการป้องกันประเทศชาติด้วยอาวุธ หาใช้กลุ่มคนที่มีชน
 วรรณะแตกต่างกันไปเป็นพิเศษดังในสมัยโบราณไม่ และการ
 ฝึกได้กระทำทั้งในทางวิชาการ และวิชาอาชีพขนานกันไป
 ไป เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวบุคคลด้วย ส่วนในด้านการ
 ฝึกเกี่ยวกับการรบนั้นได้ ก็เป็นการเตรียมไว้ใช้ในโอกาสที่
 จะหาทางหลีกเลี่ยงมิได้เท่านั้น การมีกำลังรบอันเข้มแข็ง
 และสมบูรณ์ในยามปกติ ก็เป็นทางหนึ่งที่อาจจัดการ
 สงครามได้เหมือนดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใน
 รัชกาลที่ ๖ ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า “แม่หวังตั้งสงบ
 จงเตรียมรบให้พร้อมสรรพ” ฉะนั้น ในระหว่างที่ไม่มี
 การรบหรือแม่ในยามสงคราม ศีลธรรมก็ยังเป็นดังจำเป็น
 ของทหารอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ ในระหว่างที่ไม่มีการรบ
 ทหารก็จำเป็นต้องอยู่ในระเบียบวินัยประพฤตินให้เป็นที่ไว
 ้วางใจของประชาชน ว่าจะพิทักษ์ผลประโยชน์ของส่วนรวม
 หรือเป็นรวให้แก่คนทั้งชาติ ในยามสงครามทหารก็ต้อง
 อยู่ในระเบียบวินัยเช่นเดียวกัน นอกจากนั้น การปฏิบัติต่อ
 เชดยศกอย่างมีมนุษยธรรมก็ ความเป็นผู้ไม่ประมาทก็
 ความเป็นผู้มีความอดทนและรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวมก็

คุณธรรมเหล่านี้ เป็นข้อควรปรารถนาอย่างยิ่ง และแท้
จริงก็มีสอนไว้อย่างสมบูรณ์แล้วในพระพุทธศาสนา

ในโอกาสที่เราทั้งหลายมาร่วมประชุมพร้อมเพรียงกัน
เพื่อถวายสักการะบูชาแด่พระรัตนตรัยบุคคล ข้าพเจ้าขอเชิญ
ชวนทุกท่านได้โปรดดำรงจิตระลึกถึงพระพุทธคุณ พระ
ธรรมคุณ พระสังฆคุณ พร้อมทั้งตั้งมั่นในปณิธานที่จะช่วย
กันส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้สถิตสถาพรตลอดไป เดชะ
อำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและกุศลเจตนาของเราทั้ง
หลาย ขอความเกษมสุขสวัสดิ์และความสัมฤทธิผล ในสิ่ง
อันพึงปรารถนาจงเกิดขึ้นแก่ทุกท่านผู้มาร่วมสักการะบูชา ณ
บัดนี้ และแก่ประชาชาติทุกหมู่เหล่า โดยทั่วกัน.

สุนทรพจน์

พณ ฯ จอมพลเรือ หลวงยุทธศาสตร์ โทศล

ผู้บัญชาการทหารเรือ

กล่าวเป็นพุทธบูชาในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พระคุณเจ้าท้าวเทพ และท่านผู้มเกลยศทางหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกว่าเป็นบุญกุศลยิ่งที่ได้มาร่วมประชุมกับท่านผู้มเกลยศทางหลาย ในการประกอบพิธีแสดงการว้ต่อพระรัตนตรัย ในโอกาสที่พระพุทธศาสนาสถิตสถาพรมาได้ ๒๕๐๐ ปี ณ บัดนี้

เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า คำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนามันนั้น อำนวยประโยชน์และความสุขแก่คนทุกชนทุกประเภทที่จะพึงได้อีกนำไปประพฤติปฏิบัติตาม เปரியบหมั่นอดอง จันทรดวงอาทิตย์ที่ส่องแสงสว่างให้แก่โลก โดยไม่ได้อีกว่า ผู้รับแสงจะเป็นคนประเภทไหน ฉะนั้น

กล่าวโดยเฉพาะราชนาวิไทย ก็มีพระพุทธคำสอนเป็นที่
เคารพสักการะตลอดมา เราได้สร้างพระพุทธปฏิมาขึ้น
ประดิษฐานไว้ประจำเรือ ถือเป็นจุดรวมแห่งจิตใจ เพื่อ
เตือนให้เคารพในศีลธรรมและมีศีลคัคกรรม ตั้งใจบำเพ็ญ
ประโยชน์แก่ส่วนรวมตามกำลังความสามารถ

ราชนาวิไทย รู้จักเป็นเกียรติ และมีศรัทธาปสาทะที่ได้
รับมอบหมายให้จัดขบวนแห่ทางเรือเป็นพุทธบูชา ในโอกาส
แห่งงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

เรื่องเคยปรากฏมีในประวัติคำสอนแห่งพระพุทธศาสนา
ในสมัยเมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ได้เคยเสด็จทาง
เรือจากฝั่งปาณฑคัม แคว้นมคธ ไปสู่ฝั่งวัชชี ด้วยขบวนเรือ
ประดับประดาอย่างวิจิตรบรรจง มีกลุ่มธงสีชมพูใหญ่ตาม
เสด็จ ทงนด้วยการกราบทูลขอเชิญของคณะภิกษุสงฆ์
โดยมีประชาชน ชาวมคธ และ วัชชี คอยส่งเสด็จ และรับเสด็จ
สองฟากฝั่งแม่น้ำคงคา

เหตุการณ์คล้ายคลึงกันได้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในโอกาส
แห่งงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ โดยได้มีขบวนแห่เรือ

ประดิษฐานพระรัตนตรัย ดังที่ทราบกันอยู่แล้ว ทางราชสำนัก
จึงถือเป็นมิ่งมงคลประการหนึ่ง

ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเชิญชวน ท่าน ผู้มีเกียรติ ทุกท่าน
ผู้มาร่วมงานในพิธีมหามงคล ได้โปรดดำริร่วมใจ ร่วมถึง
พระพุทธคุณเป็นอารมณ์ แล้วพร้อมใจแต่ดวงใจจะรวมกัน
ณ บดิน

ด้วยเดชานุภาพแห่งพระศรีรัตนตรัย ขอพระพุทธ
คำสอนจงสถิตสถาพรสืบไปตลอดกาลนาน ขอประชาชนชาว
ไทยและชาวโลกทั้งปวง จงประสบสันติสุขสวัสดิ์ มีความ
เจริญรุ่งเรืองโดยทั่วกัน และโดยเฉพาะทุกท่านที่มาร่วมกัน
ถวายสักการะบูชาพระรัตนตรัย ณ บดิน ขอจงมีความเกษม
สุขและความร่มหมายในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ.

สุนทรพจน์

พณ ฯ พลอากาศเอก หลวงเชิดวุฒากาศ

รองผู้บัญชาการทหารอากาศ

กล่าวเป็นพุทธบูชาในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ
แทนผู้บัญชาการทหารอากาศ ซึ่งไปราชการต่างประเทศ

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ขอความงามความดีจงมีแด่ท่านดำรงชนทั้งหลาย

จำเดิมแต่พระดมมามดมพุทธเจ้าได้จัดบชนชปรีนิพพาน
พระพุทธานุชาเจริญอายุกาตมาได้ ๒๕๐๐ พรรษา ในปีระกา
นพศกน เป็นบุญดำภของเรทางหลายทมหชวตมาประจวบ
โอกาส จึงปิตยนิตรวมกันฉลองความยังยงแะความเจริญ
แพรหลาย แห่ง พระพุทธานุชา เป็น มหา มหกรรม พิเศษ
มโหฬารในครงน

นอยนททจะมีตั้งโตดำรงยังยงนอยถึง ๒๕ ศตวรรษ โดย
บริตุทชผุดมออง ตั้งโตดำรงอยู่ได้ ตั้งนยอมประกอบด้วย
ดาระยังใหญ่ กล่าวคือ เป็นประโยชน์จริงตลอดกาล จึงจะ

ดำรงอยู่ได้นานเห็นปานนั้น แท้จริงพระธรรมในพระพุทธ
ศาสนา มีสาระเป็นของจริงด้วย ดีด้วย เป็นประโยชน์ด้วย
ครบองค์ ๓

ที่ว่าเป็นของจริงนั้น คือ เป็นของแท้ ไม่เทียม ไม่เท็จ
ไม่หลอกลวง ไม่ดอง ไม่เคลือบแฝงแฉ่งว่า จริงแท้ในเนื้อหา ทน
ต่อความเพ่ง คือผู้มึนปัญญาจะเพ่งพิจารณาดังกล่าวใดก็ไม่เห็น
เป็นอย่างอื่นไป ยิ่งเพ่งพิจารณากยิ่งจะเห็นความจริง เพราะ
ฉะนั้นพระพุทธศาสนาจึงเป็นเรื่องของคนฉลาดที่อาจใช้ปัญญา
พิจารณาให้เห็นความจริงได้ ถึงหมกมุ่นที่ไม่ฉลาด เมื่อ
สนใจศึกษาพระพุทธศาสนา ก็จะกลายเป็นคนฉลาด เพราะรู้
ความจริงขึ้น

ที่ว่าคนนั้น คือไม่มีโทษตามก ลมควรที่ดำรงชนคนสุภาพ
จะยกย่องเชิดชูเชิดชู ประพฤติปฏิบัติตามได้อย่างเป็นสง่า
ราศี ไม่ต้องอวดอวดบดบังซ่อนเร้น ยิ่งรู้และปฏิบัติได้มาก
เท่าใดก็ยิ่งเป็นคนดี เป็นที่เคารพนับถือของคนทั้งหลายมาก
ขึ้นเท่านั้น ถึงแม้ผู้ที่เป็นอนธพาดไม่สุภาพ ถ้ากตัญญูมา
ปฏิบัติธรรม ก็จะเปลี่ยนภาวะเป็นดำรงชนคนสุภาพมีสง่าราศี
น่าเคารพนับถือขึ้นทันที

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

ทว่าเป็นประโยชน์นั้น คือ เป็นที่ต้องการของประชาชน
 เพราะอำนาจผลเกิดให้เกิดความดีแก่ผู้ปฏิบัติ เหมือนร่ม
 ใหญ่ใคร่กางกั้นชนกเกิดกุดกนแตกกนฝนให้ มีฉะฉนเหมือน
 โอศถประเสริฐ ใครเจ็บไข้กนโอศถนกกเกิดกุดแก้ไขให้
 หายไป ผู้ใดไม่มีร่มก็ต้องร้อนต้องเปียก ผู้ใดไม่มีโอศถ
 ก็ไม่มีอะไรแก้ไข ต้องทุกข์ทรมานน่าอนาถ ฉนั้นใดกฉนั้น
 เพราะฉฉนพระธรรมจึงเป็นประโยชน์อย่างสูงสุดทุกเมื่อ

พระธรรมเป็นของจริงด้วย คัดด้วย เป็นประโยชน์ด้วย
 พุคฉฉ ๆ ว่า เป็นประโยชน์จริงครบองค์ ๓ เป็นดาระฉ
 ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

ค่อยไปอีก จฉหากาดกำหนดมิได้ ควรที่เราทงหายจะยฉ
 เป็นประการคฉ

ว่าโดยอาการที่พระฉฉมาฉฉพุทฉเจ้า ทรง แฉฉฉฉฉ
 กฉฉฉฉ ๓ ประการเหมือนกฉ คือ

๑. ทรงแฉฉฉเพื่อให้ผู้ฟังรู้เห็นจริงในธรรมทควรรู้
 ควรเห็น พุคฉฉ ๆ ว่า ทรงฉฉเพื่อให้รู้ เขาจะรู้ได้ด้วย
 ประการใด เพียงใด ก็ทรงฉฉด้วยประการฉฉเพียงฉฉ ไม่
 บิดบังความรู้ อฉฉฉฉ หมายถึงความว่า ทรงฉฉเพื่อให้รู้

เท่านั้น มิได้บังคับให้เชื่อ แต่เมื่อเขารู้แล้วก็ยอมเชื่อด้วย
 คนเอง

๒. ทรงแต่คงมีเหตุ ภายใตักฏของกรรมดา ไม่ว่า
 ข้อใดพึงแล้วตรองตามเห็นจริงได้ทั้งนั้น ไม่ใช่ว่าเขาตาม
 ประดาใจ ตรองเท่าไรก็ไม่เห็น

๓. ทรงแต่คงมีผล ภายใตักฏของกรรมดาเหมือนกัน
 คือ วัฏฏะตามยอมได้รับผลสมกับความปฏิบัติของตน ไม่
 เหลวเปล่า และไม่ได้ดับดับ

ดังนี้ พระพุทธศาสดาจึงเป็นศาสนามีเหตุผล ไม่เหตอ
 วิสัยที่มนุษย์จะรู้ และ ปฏิบัติได้โดยชอบ ชอนเองทำให้
 พระพุทธศาสดาแพร่หลายไปในหมู่ปัญญาชนทั่วโลก

ประโยชน์ที่ทรงส่งสอนเดากันถึง ๓ ชั้น สำหรับให้
 บุคคลรับปฏิบัติได้ตามอุปนิสัยถาวรของตน คือ ทัฬหสูตมม
 กัตถะ ประโยชน์ชาตินี้ ให้ตั้งตัวเป็นหลักฐานได้ในปัจจุบัน
 ดับปรายกัตถะ ประโยชน์ชาติหน้า ให้บำเพ็ญความดีเป็น
 ประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่นกว้างขวางออกไป ประมัตถะ
 ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน สำหรับผู้มอุปนิสัยบารมี
 แก่กล้า จะได้บำเพ็ญความดีชั้นสูงที่เป็นทางแห่งความสงบ

และความรู้แจ้งเห็นจริง เป็นเหตุให้ตะกิดและกองทุกข์ให้
 ดับเชิงแถวบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นต่อไป

คิงน พระพุทธศาสดาจึงเป็นศาสนามั่งคั่ง ใครประสงค์
 ประโยชน์อย่างไหนเพียงใดก็หาได้ในพระพุทธศาสดาทุกอย่าง
 สัมกับทบทปราศรัยถวายเป็นบุญพระพุทธรูป ผู้เป็นเจ้าของ
 ศาสดาว่า พระสัพพัญญู ซึ่งแปลว่า ผู้รู้อะไรทั้งปวง
 แท้จริง

เราทั้งหลายได้กำเนิด เกิดมาใน ร่มเงา แห่ง พระพุทธ
 ศาสดา ได้รับความรู้และความดีที่ถูกตรง ไม่ต้องหัดงมเงา
 ทำให้ดำเนินกายวาจาใจในทางชอบ สัมควรแก่อดีตภาพ ไม่
 เสียทีใดเกิดมา นับว่าเป็นดาบอันประเสริฐ ขออุทิศชีวิต
 ร่างกายถวายเป็นพุทธบูชา พร้อมที่จะเสียสละเพื่อพระพุทธ
 ศาสดาทุกเมื่อ ตามเยี่ยงอย่างบรรพบุรุษของเราซึ่งได้เสีย
 สละทุกสิ่งทุกอย่างแก่กระทางชีวิต บัณฑิตพระพุทธศาสดา
 มิให้ถูกกระทำร้าย ให้คงดำรงอยู่บริสุทธิเป็นคู่กับชาติไทย
 และหนุนบำรุงให้รุ่งเรืองมาจนบัดนี้ ให้เราได้รับเป็นมรดก
 บำรุงส่งเสริมต่อไป ด้วยเดชคำสัตย์ทพรณนามาน ขอความ
 ดีวัดดีศรีมงคลจงบังเกิดแก่ประชาชนชาวโลกทั้งมวลเถิด

^{๑ ๒} ขอบัญญัติข้าพเจ้าทางหายได้บำเพ็ญแฉะกิด บำเพ็ญ
^{๑ ๒ ๓ ๔} อยู่บคนกิด ^{๑ ๒ ๓ ๔} จงรวมกำลังเป็นมหาบุญนิตาจนพระพุทธ
 คำสั่งให้สถิตสถาพรเป็นดวงประทีปส่องทางส่งบสุขแก่โลก
 ดับต่อไปตลอดกาลนิรันดร์ เทอญ.

สุนทรพจน์

พล ฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

ในตำแหน่งประธานสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ
กล่าวเป็นพุทธบูชาในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พระคุณเจ้าท้าวเทพ ทานผู้มีเกียรติ รวมทั้งนิสิต นักศึกษา
และนักเรียนทั้งหลาย

ในโอกาสที่รัฐบาลและประชาชนชาวไทย ได้ร่วมกัน
จัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ทางราชการมีความ
ประสงค์ให้ชาวไทยทั่วไปมีส่วนร่วมต่อการบูชาพระรัตนตรัย
ให้มากที่สุด จึงได้จัดงานขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

โดยเฉพาะในส่วนกลาง แม้จะได้จัดให้มีการประกอบ
พิธีกรรมใน ๗ วัน เป็นวันของฝ่ายนิติบัญญัติ, บริหาร,
ตุลาการ, ทหารบก, ทหารเรือ, ทหารอากาศ และวัน
สุดท้ายคือวัน เป็นวันของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ก็

ตาม แต่ทางราชการก็ได้จัดไว้สำหรับประชาชน และ
ผู้แทนหน่วยราชการอื่น ๆ ซึ่งก็ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจว่า
ประชาชนได้เข้าร่วมพิธีทุกรายการอย่างมากมาย

ในการกล่าวข้อความเป็นพุทธภาษิต
ขอกล่าวถึงเรื่องพระพุทธรูปกับการศึกษา
เป็นอันเนื่องด้วยนักเรียน นิสิต และนักศึกษา

ข้าพเจ้ายินดีว่าพระพุทธศาสนาของเรา เป็นศาสนาที่
ส่งเสริมการศึกษาอย่างยิ่งศาสนาหนึ่ง ดังที่พระพุทธเจ้าทรง
สอนว่า การศึกษาหรือลำดับศรัทธาเป็นเหตุหนึ่งทำให้เกิด
ปัญญา เป็นทรัพย์อันประเสริฐ และเป็นเครื่องทำให้มี
ความองอาจกล้าหาญ การศึกษาหรือการได้ลำดับศรัทธา
มากจัดเป็นมงคลอันสูงสุด ทรงสอนให้มีความเคารพใน
การศึกษา คือให้ตั้งใจหาความรู้ความเข้าใจตามควรแก่
ฐานะของตน ทรงวางหลักการศึกษาในภาคปฏิบัติไว้ ๓ ชั้น
คือ การศึกษาเพื่ออบรมกายวาจาให้เรียบร้อย การศึกษา
เพื่ออบรมจิตให้สงบ และการศึกษาเพื่ออบรมปัญญาให้
เจริญ เป็นการศึกษานำให้เกิดผลดีทางปฏิบัติตน บาง
ครั้งทรงแสดงหลักการศึกษา ๓ ชั้น โดยจัดการศึกษาไว้ในชั้นแรก

ที่เรียกว่า ปริยัติ การดงมือกระทำอยู่ในชั้นที่ ๒ เรียกว่า
ปฏิบัติ และการได้รับผลเป็นชั้นที่ ๓ เรียกว่า ปฏิเวธ

หัตถการ ๓ ชั้น มขอทควรพิจารณาถกคอ พระ
พุทธเจ้าทรงแสดงหัตถปริยัติ หรือการศึกษาวัว เพื่อเป็น
มุดฐานในการปลุกความรุ้ความเข้าใจก่อน เพราะถ้าไม่มี
การศึกษาคือเป็นเบองตนแคว การดำเนินการหรือปฏิบัติโดย
ดุ่มเดา โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็จะตามมา ฉะนน เมื่อมี
หัตถศึกษาหรือปริยัติเป็นเบองตน ก็ทรงแสดงหัตถปฏิบัติ
คือการดงมือทำให้เกิดประโยชน์เป็นชั้นที่ ๒ การเรียนรูท
มิได้นำไปใช้ประโยชน์ หรือทขาดการปฏิบัตินน นับว่ายัง
ไม่สมบูรณ์ คอเมื่อดงมือปฏิบัติด้วย ก็จะส่งผลให้ถึงหัตถ
ที่ ๓ คือ ปฏิเวธ อันหมายถึงการได้รับผลแห่งการปฏิบัติ
นนต่อไป คำว่า ปฏิเวธ ได้แก่การซึมซาบหรือประจักษ์
แจ้งในดั่งนั้น ซึ่งถือเอาความว่าได้รับผลแห่งการปฏิบัติ
โดยหัตถการ ๓ ชั้น เราอาจนำมาใช้ได้ดีในการศึกษา
ทงปวง คือเริ่มแรกเมื่อมีการศึกษาแล้ว นนต่อไปควร
ดงมือกระทำให้เกิดผลตามแนวทได้ศึกษามานนน ในที่สุด
ก็จะประสบบผลดำเร็วเป็นชั้นสุดท้าย

ในการตัดสินคนว่าเป็นคนดีคนประเสริฐ พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงว่า คนที่มีความรู้และความประพฤติดี ชื่อว่า
เป็นคนประเสริฐ อันแสดงว่าความรู้อย่างเดียว หรือความ
ประพฤติอย่างเดียวยังไม่อำนวยผลสมบูรณ์ ควรมีให้ครบ
ทั้งความรู้และความประพฤติ จึงจะนับว่าเป็นผู้ประเสริฐ

ข้อความบางประการอันเกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระ
พุทธศาสนาว่าด้วยการศึกษาทกถาวมาน แสดงให้เห็นว่า
พระพุทธศาสนาได้ส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ดมควร
ที่จะทอดหนุนไว้เป็นหลักแห่งจิตใจของเราทั้งหลายสืบไป

ขอ คุณพระศรีรัตนตรัยได้โปรดดลบันดาลให้ทุกท่าน
ผู้มาร่วมประกอบพิธีในวันนี้ จงมีความดำริเจตนาในการ
ศึกษาของตนอย่างดียิ่ง และมีความเจริญก้าวหน้า มีความ
เกษมสุขสถาพร เพื่อเป็นกำลังร่วมกันส่งเสริมให้เกิดความ
เจริญแก่ประเทศชาติและพระพุทธศาสนาที่เคารพ仰ของเรา
ทั้งหลายสืบไป.

รายงานและคำกล่าวเชิญ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี

เพื่อมอบพระพุทธรูปประจำจังหวัด

ของ

พณ ฯ นายพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์

ประธานกรรมการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

ขอประทานกราบเรียน พณ ฯ นายกรัฐมนตรี

กระผมในนามแห่งคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๒๕

พุทธศตวรรษ ขอประทานรายงานเรื่องการสร้างพระพุทธรูป
ปฏิมาปางต่าง อันเป็นพระพุทธรูปบูชา เพื่อมอบไปยัง
จังหวัดและอำเภอต่าง ๆ ในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ.

เป็นที่รู้ดีกันโดยทั่วไปว่า พระพุทธรูปบูชาแบบต่าง ๆ
ของไทยเรานับแต่ยุค หาดายสมัย และแต่ละยุคย่อม
แสดงถึงวัฒนธรรมทางศิลปกรรมของไทยอันมีลักษณะของ
ตนเอง ตามเหตุแวดล้อมและฝีมือ ตลอดจนความคิดเห็น
ของช่างตามลำดับกาล เช่น พระพุทธรูปแบบเชียงแสน
สุโขทัย ลพบุรี อุทอง อโยธยาและรัตนโกสินทร์ เป็นต้น

ในการประชุมคณะกรรมการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธ-
 ศตวรรษ ที่ประชุมได้มีความเห็นว่าพระพุทธรูปที่จะ
 ประดิษฐาน ณ พุทธมณฑลนั้นควรคิดแบบขึ้น เพื่อสร้างเป็น
 อนุสรณ์ในโอกาสที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาเกิดได้ ๒๕๐๐
 ปี และในที่สุด เห็นว่าควรสร้างเป็นพระพุทธรูปปางดิดา
 โดยออกแบบให้ห่มผ้าดัดไหล่ พาดสังฆาฏิ มีพระเกตุเบ็ด
 เป็นเครื่องหมายฉัพพณนรังษ การที่ออกแบบพระพุทธรูป
 ดิดา ก็เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์แห่งความเจริญก้าวหน้า
 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบด้วย และให้สร้าง
 พระพุทธรูปแบบนี้ขึ้นแจกจ่ายไปยังจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ
 ทว่าราชอาณาจักรในโอกาสนี้ด้วย คณะกรรมการจึงได้
 มอบให้กรมศิลปากรรับไปดำเนินงาน โดยมีอธิบดีกรม
 ศิลปากรเป็นประธานกรรมการ มีศาสตราจารย์ ศิลป
 พีระศรี เป็นปลืมากร เพื่อบินหุ่นและย่อขนาดจากที่จะสร้าง
 ณ พุทธมณฑล คือ พระพุทธรูปที่จะสร้างประดิษฐาน ณ
 พุทธมณฑลนั้น กำหนดให้สูงจากฐานรองรับ ถึงปลาย
 พระเกตุมาลา ๒๕๐๐ นิ้วเท่ากับ ๖๒ เมตร ๕๐ เซนติเมตร และใน
 การสร้างเป็นพระพุทธรูปบูชา ย่อลงลงมา โดยย่อลงเหลือ

เพียง ๗๐ ช.ม. ฐานอีก ๗ ช.ม. รวมທင့်นเป็น ๗๗ ช.ม.
และในชั้นแรกน ได้สร้างเพียงพอที่จะมอบไปยังจังหวัดต่างๆ
ก่อน

๒๕
 บคน การหล่อและแต่งได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว นำมา
 ประดิษฐาน รอบพระพุทธรูปปฏิมา ซึ่งจำลองขึ้นเป็นองค์
 ประทานในพิธีมณฑลคุณแล้ว เพื่อทำพิธีมอบแก่จังหวัดต่างๆ
 ต่อไป

คณะกรรมการถือว่า พระพุทธปฏิมา นอกจาก
เป็นมิตรแห่งความเจริญก้าวหน้าแล้ว ยังเป็นบรมแห่งจิต
ใจของบรรดาพุทธศาสนิกชนชาวไทยให้มีความชื่นชมกัน
สร้างเสริมความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติและพระพุทธศาสนา
บรรดาหนังสือธรรมะ หมายกำหนดการ และหนังสือท
ระกูลอื่น ๆ ที่พิมพ์ขึ้นในการฉลองครบรอบได้ออเอาพระพุทธ
ปฏิมาปางประทานพรประดิษฐานไว้หน้าปาก เพื่อเป็นเครื่องหมาย
หมายแห่งงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษของประเทศไทยครบ

วณนบว่าเป็น โอกาสอันประเสริฐแห่งวันวิสาขบูชา
มหามงคลกาดเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระภิกษุสงฆ์ ชำราชา

การ^๒ พร้อมทั้ง^๒ประชาชน ได้^๒มาประชุมพร้อมกัน ณ^๒ ทน^๒แถว
 กระม^๒จิงขอ^๒อัญเชิญ^๒ พณ^๒ ๑ ได้โปรด^๒ทำพิธี^๒มอบ^๒พระพุทธรูป^๒
 ให้^๒แก่^๒ปลัด^๒กระทรวง^๒มหาดไทย^๒ ซึ่งเป็น^๒ผู้แทน^๒ของ^๒จังหวัด
 ต่าง^๒ ๓ เพื่อ^๒เป็น^๒นิมิตร^๒มงคล^๒แห่ง^๒การ^๒แผ่^๒ความ^๒เจริญ^๒รุ่งเรือง^๒
 ไป^๒ทั่ว^๒ราชอาณาจักร^๒สืบ^๒ไป.

คำกล่าวทอບ

ของ

พณ ฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

ในการมอบพระพุทธรูปปางลีลา

ณ พิพิธภัณฑ์สถานหลวง

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พระคุณเจ้าที่เคารพ, ท่านประธานกรรมการจัดงานฉลอง
๒๕ พุทธศตวรรษ และท่านผู้มเกลยรตทงหลาย

ข้าพเจ้าได้ฟังรายงานการจัดสร้างพระพุทธรูปปางลีลา
จำเดิมแต่ต้น จนถึงการจัดทำเสร็จเรียบร้อยด้วยความยินดี
ยิ่ง ที่งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษครั้งนี้ จะมีตั้งเป็นอนุสรณ์
ควรแก่การตั้งการบูชา แพร่หลายไปทั่วราชอาณาจักร
และขอขอบคุณทุกท่าน ผู้มีส่วนในงานนี้ โดยทั่วกัน

ข้าพเจ้าใคร่จะกล่าวถึงความรู้สึกของพวกเราพุทธ
ศาสนิกชน ที่กราบไหว้บูชาพระพุทธรูปว่า แท้จริงเรามีได้
กราบไหว้เพียงใดละ หรือเพียงนำวัตถุมาทำให้มีรูปชนเท่า

นน แต่ความจริงเราได้มองซึ่งเข้าไปถึงคุณความดี หรือ
 พระคุณของพระพุทธเจ้า เช่น พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิ
 คุณ และพระมหากรุณาคุณเป็นต้น ซึ่งทำให้สิ่งต่าง ๆ
 หนึ่งเนื่องด้วยพระพุทธเจ้า พดอยเป็นของศักดิ์สิทธิ์ควรแก่
 การกราบไหว้บูชาไปด้วย แม้แต่ดินเมื่อนำมาทำเป็นพระพุทธรูป
 ก็กลายเป็นของมีค่าควรแก่การวะ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่า
 คุณความดีซึ่งแฝงอยู่เบื้องหลังวัตถุนั้น เป็นสิ่งมีคุณค่า
 เพียงไร

นอกจากนั้น ข้าพเจ้าได้เคยกล่าวไว้เกี่ยวกับเรื่อง
 พระพุทธรูปซึ่งข้าพเจ้าใคร่จะนำมากล่าวซ้ำอีกในหนกค่อ คำ
 ดอนทางพระพุทธศาสนา มีบทเป็นคำพูด และบทให้เรา
 คิดสอนใจจากการมองดูเหตุแวดล้อมด้วยตนเอง

จากองค์พระพุทธรูปปฏิมา ซึ่งมีอาการสงบประณีต
 เราอาจได้คำสอนเตือนใจอันเกิดโดยไม่ว่าต้องมีถ้อยคำเปล่ง
 ออกมากได้ แต่ก็เป็นเสมือนหนึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอน
 เรา ทุกขณะที่เราทำความเคารพกราบไหว้บูชาพระพุทธรูป
 ปฏิมานน เพราะถ่านกยอนห์ดังไปถึงการที่พระพุทธเจ้า ซึ่ง
 ทรงเป็นกษัตริย์ธรรมดาพระองค์หนึ่ง แต่ในปัจจุบันได้เป็น

จตุรรวมแห่งความเคารพนับถือ ของคนหลายร้อยล้านคนใน
 โลก ก็น่าจะเห็นได้ว่า พระองค์ได้ทรงใช้ชีวิตเมื่อครั้งแล้ว
 ๔๕ ปี ของพระองค์ได้อุบัติจรรยาร่าง เพราะจนบัดนี้ ๒๕๐๐
 ปีล่วงมาแล้ว เราก็งมาประชุม ประกอบพิธีอันมหิพา
 เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงพระองค์ จะกล่าวในด้านที่ทรงมีความ
 เพียรพยายามอย่างขบถถึงจนประคับความดำริได้ แล้วยัง
 ต้องเสียสละความดีดกด้วยพระองค์เสด็จจาริกไป เพื่อ
 ประโยชน์สุขของโลก หรือจะกล่าวในด้านที่ทรงตั้งมั่น
 พระคำสอนโดยมีเหตุผล หรือจะกล่าวในด้านที่ทรงตั้งมั่น
 อย่างเป็นประโยชน์แก่ชีวิตทุกชีวิตก็ตาม เราก็อาจเห็นได้
 จากการมองดูพระพุทธรูปมาแล้ว ทำอนุสัจ คือ การ
 ระลึกถึงพระองค์ให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงถือว่า พระ
 พุทธรูป ที่จะทำพิธีมอบในวันนั้น ไม่ใช่เพียงวัตถุธรรมด
 แต่มิคุณค่าอันรวมกันอยู่ในองค์พระนอย่างหาที่เปรียบมิได้
 ทั้งจะเป็นคติเตือนใจแก่ทุกท่านผู้ทำดีการะบูชาด้วยใจปัญญา
 พิจารณาเหตุผล

ข้าพเจ้าจึงขอโอกาสนี้ ตั้งจิตอธิษฐาน อาราธนา
 พระคุณแห่งพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดดลบรรดาลให้พระ

พุทธรูป^๕น^๕ จงเป็นที่ประดี^๕ที่ประดำ^๕ทคคิธรรมและคุณงาม
 ความดี^๕ ที่เรา^๕ทาง^๕หทัยจะ^๕พึง^๕ประพฤ^๕ติ^๕ปฏิบัติ^๕ตาม และขอ^๕จง
 เป็น^๕นิมิตร^๕มงคล^๕แห่ง^๕การแผ่^๕ความ^๕เจริญ^๕รุ่ง^๕เรือง^๕ไป^๕ทั่ว^๕ราช
 อาณาจักร^๕ สืบ^๕ตาม^๕ความ^๕ปรารถนา^๕ของ^๕ท่าน^๕ประธาน^๕กรรม
 การ และขอ^๕ความ^๕ร่ม^๕เย็น^๕เป็น^๕ดั่ง^๕ ความ^๕สมบูรณ์^๕ด้วย^๕อิฏฐ^๕ฐ^๕
 วิบุล^๕มณ^๕ญ^๕ผล จง^๕แพร่^๕ไป เป็น^๕พร^๕ชัย^๕แห่ง^๕พระ^๕พุทธ^๕ศา^๕ด^๕นา^๕ใน
 ที่^๕ทาง^๕ปวง^๕เทอ^๕ญ.

(คำแปล)

สุนทรพจน์

ของ

พณ ฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

ในการเลี้ยงอาหารค่ำ

เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้แทนนานาชาติ ผู้มาร่วมงาน

ฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พณ ฯ แะท่านผู้เกียรติทั้งหลาย

ในโอกาสนี้มาสู่ที่ข้าพเจ้าได้มีเกียรติต้อนรับท่านผู้
แทนประเทศทางพระพุทธศาสนา และผู้แทนองค์การหรือ
สมาคมทางพระพุทธศาสนาจากนานาชาติ ซึ่งได้ให้เกียรติ
แก่ประเทศไทย รับเชิญมาร่วมในงานฉลอง ๒๕ พุทธ-
ศตวรรษครั้งนี้ ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกดีมีอนว่า กำลัง
ต้อนรับเครือข่ายอันดีนี้ เป็นเครือข่ายที่ดี โดยมีพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นประมุข

พระพุทธศาสดาเป็นศาสดาแรกที่ตรงจุด นัดพบกัน ของ
 มนุษยชาติชนที่ศีลธรรม มีชีวิตที่ชาติชนวรรณะ เป็นศาสดา
 ที่สอนให้มนุษย์คงอยู่ในความสงบ โดยมีเมตตากรุณา
 คือกิน

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ท่านผู้มเกลยรตทงหดย แม่จะ
 มาจากต่างประเทศทวทุกมุมโลก แต่ก้มีความสนใจร่วมกัน
 ในการเทอดทูนพระบวรพุทธศาสดา ซึ่งกล่าวอีกอย่างหนึ่งก้
 คือ เป็นการช่วยกันปลูกฝังให้เกิดสันติสุขชนในโลก บน
 มุดฐานแห่งศีลธรรม

ขอทประเริฐของพระพุทธศาสดาอีกประการหนึ่งก้คือ
 การถือเหตุผลและความถูกต้องตามความจริงเป็นดำคัญ ผู้
 นับถือศาสดานยอมมเริฐภาพทจะพิจารณาเหตุผลในหลักคำ
 สอนทงปวง ทงเป็นศาสดาที่สอนให้ม่จิตใจกว้างขวาง ไม่
 เห็นคนนบถือศาสดาอื่นเป็นศัทร หากให้ม่ไม่ตรจิต แม่
 คอผู้นบถือศาสดาอื่นทวไป

ท่านผู้มเกลยรตทงหดย งานฉลอง ๒๕ พุทธศัตวรรษ
 ของประเทศไทยทจดีให้มชนครงน ถ้าท่านได้อ่านดูกำหนด
 การต่าง ๆ แดว จะรู้ดีก้ว่าเป็นการจตชนเพื่อให้ชาราชการ

ทหาร และประชาชนทุกอาชีพทั่วประเทศ ได้มีส่วนร่วมกัน
แสดงการว้ต่อพระพุทศำสนาในโอกาสอันสำคัญ การ
เชิญผู้แทนนานาชาติมาร่วมด้วย ก็เพื่อให้เป็นทางแห่ง
ความร่วมมือกัน ไม่เฉพาะแต่ในประเทศนั้นเท่านั้น แต่เพื่อ
ให้เกิดความร่วมมือกันของพี่น้องพุทศำสนิกชนทั่วโลก เพื่อ
ชำระไว้และเผยแพร่ให้แพร่หลายไปยังหลักัดจักรรรมอันประ-
เสริฐ ในยามที่โลกกำลังต้องการเหตุผลและแสงสว่างแห่ง
ชีวิต

ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกท่านในนามแห่งรัฐบาล และ
ประชาชนชาวไทย ในการที่ท่านทั้งหลายได้มีมติไตรจิตมา
ร่วมในงานฉลองนี้โดยทวักัน

พณ ฯ และท่านผู้มเกียรติทั้งหลาย เมื่อเราถือว่า
ท่านเป็นญาติของเรา ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้พักผ่อนและ
ร่วมงานฉลอง ๒๕ พุทศศัวรรษกับเรา ด้วยความรู้ัดักเป็น
กันเอง และเด็มอนหนึ่งว่าท่านพักอยู่ในบ้านของท่านเอง

งานอนเอนองด้วยความร่วมมือกัน เพื่อบำเพญคุณ
ประโยชน์แก่พระพุทศำสนา ยังรออยู่ข้างหน้าอกมาก ดัม-
พันธิไมตรีอนดียงระหวว่งเราพี่น้องพุทศำสนิกชนจะเป็น

เครื่องประกอบอันหนึ่ง ที่ทำให้งานเทอดทูลดั่งเดิรมพระ
 พุทธศาสนานี้ เป็นไปโดยราบรื่นและดีมีฤทธิผล
 ในที่สุดนี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดประทาน
 พรให้ทุกท่านมีความเกษมสุขสวัสดิ์ เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย
 มีความประสงค์จำนงหมายสิ่งใด ขอจงสำเร็จสมดังมโนราถ
 ทุกประการ.

คำกล่าวตอบ

ของ

พณ ฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

ในการรับมอบพระไตรปิฎกจาก พณ ฯ อุณ

นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพพม่า

ณ พิธีมณฑล งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พณ ฯ นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพพม่า พณ ฯ แะะท่าน

ผู้แทนทั้งหลาย

ข้าพเจ้ารู้สึกปลื้มปิติเป็นอันมาก ที่ได้มีโอกาสได้รับ
มอบหนังสือพระไตรปิฎกฉบับฉางคังคานา ของสหภาพ
พม่า

พณ ฯ นายกรัฐมนตรีคนเดียวกันนี้ ในการมา
ครั้งก่อนท่านได้กรุณานำเอาต้นโพธิ์มามอบให้แก่เรา เป็น
สัญลักษณ์แห่งความเป็นญาติกัน ภายใต้ร่มเงาแห่งพระ

พุทธศาสดา ในครั้ง ท่านได้กรุณานำหนังสือพระไตรปิฎก
 มามอบอีกเล่ม จึงนับได้ว่าท่านได้นำสวัสดิมงคลมาสู่ประเทศ
 เรา ซึ่งในนามแห่งรัฐบาลและประชาชนชาวไทย ข้าพเจ้า
 เว้นเสียมิได้ในการขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่

ไมตรีจิตและมิตรภาพ ซึ่งดำรงขึ้นระหว่างประชาชน
 ทั้งสองประเทศนี้ บนมูตฐานแห่งศีลธรรมของศาสดา ย่อม
 เป็นของดีอาคิรติ และเป็นไมตรีจิตอันจะนำมาซึ่งความ
 รุ้งก่อก่อนหนึ่งเป็นญาติในครอบครัวเดียวกัน

ความต้องการหลักธรรมทางพระพุทธศาสดา กาดัง
 เป็นไปอยู่ในที่หลายแห่ง การพิมพ์พระไตรปิฎก ตลอดจน
 คำแปล จึงเป็นการเปิดชุมทรัพย์ให้ผู้ต้องการทั้งหลายได้ค้น
 คว้า และนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อความสงบสุขทั้งส่วนตัว
 และของโลกโดยแท้จริง

ในมหาสมาคมนี้ ในโอกาสอันประเสริฐนี้ ข้าพเจ้า
 รุ้งก่อก่อนบุญกุศลอย่างยิ่ง ที่ได้มาประกอบพิธีทางศาสดา
 รวมกับท่านผู้มเกลยศทั้งหลาย ยิ่งได้รับของขวัญอันมีค่า
 คือ พระไตรปิฎกนี้ด้วย ก็ทำให้รุ้งก่อก่อนว่า ๒๕๐๐ ปีแห่งพระ
 พุทธศาสดายังได้เห็นความดำริแห่งการรวบรวมพระพุท-

วาจา ให้เป็นหมวดหมู่ เป็นเล่มหนึ่งดี และได้เห็น
 ตามคัคกรรมของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก ซึ่งนับเป็นข้อนำ
 ยืนได้อย่างยิ่ง ข้าพเจ้าจึงขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่งต่อ พณ ฯ
 นายกรัฐมนตรีสหภาพพม่า ผู้นำพระไตรปิฎกมามอบให้เรา
 และขอขอบคุณทุกท่านผู้มาร่วมในศาสนพิธีโดยทั่วกัน.

(คำแปล)

สุนทรพจน์ของ พณฯ นายกรัฐมนตรี

กล่าวตอบ

ผู้แทนมหาโพธิสมาคม

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ท่านผู้แทนมหาโพธิสมาคม

ในนามของรัฐบาลและประชาชนชาวไทย และในนาม
ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้รับมอบต้นพระศรีมหา
โพธิ ซึ่งมหาโพธิสมาคมแห่งอินเดียมอบให้แก่ประเทศไทย
เป็นของขวัญ ในโอกาสแห่งการฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ
ครึ่งจากท่าน

ต้นโพธิ์ รัฐบาลไทยจะได้พิจารณานำไปปลูก ณ
สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์และเหมาะสม ทั้งนี้ เมื่อต้นมหาโพธิ
เจริญเติบโตแผ่กิ่งก้านสาขาออกงาม ปกคลุมทั่วบริเวณพื้นที่
และได้หยั่งรากลงในแผ่นดินแล้ว จะได้เป็นสัญลักษณ์แห่ง
ความมั่นคงและความแน่วแน่ ในการยึดถือพระธรรมคำสั่ง
สอนของพระพุทธองค์

ณ พัทธมณฑลอันมโหฬารนี้ และในวาระดิถีอันเป็น
 ประวัติศัสด์ครุรงน ข้าพเจ้ารู้สึกดำนึกในความสำคัญที่ได้
 ร่วมบำเพ็ญกรณียกิจทางศาสนามาของท่าน และรู้สึกยินดีอย่าง
 ดุจดชงทได้รับศพนพระศรีมหาโพธิ เป็น ของขวัญ จาก มือ ของ
 ท่านด้วย ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอให้ท่านนำความขอบคุณอย่าง
 จริงใจของข้าพเจ้าแด่องค์อมหาโพธิ์ดมาคมในไมตรีจิต และ
 ต่อของของขวัญอนมคาน

ขอให้มหาโพธิ์ดมาคมและประเทศอินเดียตรรกของท่าน
 ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธเจ้า จงมีความดามารถให้ความ
 ดนบดุนนต่อพระพุทธศาสดาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

ขอให้ท่านประธานาธิบดี และประชาชนชาวอินเดีย จง
 ประดบแต่ความดงบดนคติ ทั้งทางกายและทางใจ และจงมี
 ความผาดูกดืบไป.

ลิขิตอนุโมทนาของสมเด็จพระสังฆนายก

ที่ น. ๒๙/๒๕๐๐

วัดเบญจมบพิตร

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

เรื่อง ขออนุโมทนาสาธุการ

ในการกุศลการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ
ขอเจริญพร แด่ท่าน จอมพล นายกรัฐมนตรี

เนื่องในกาลที่อายุพระพุทธรูปคำฉันท์ นับแต่วันที่ได้จัด
ขึ้นประเพณีพยาน ของ สมเด็จพระรัตนมหาสมณูปถัมภ์เจ้า มา บรรจบ
รอบ ๒๕ ร้อยปี ในปี ๒๕๐๐ นี้ คณะรัฐมนตรี อันมีท่าน
นายกรัฐมนตรีเป็นประมุข ได้แต่งตั้งกรรมการชนอำนวยการ
การจัดงานฉลองอายุพระพุทธรูปคำฉันท์ครบรอบ ๒๕ ร้อยปี ให้
เป็นงานอันใหญ่ยิ่งมโหฬาร เป็นที่เชิดชูเกียรติแห่งชาติและ
พระพุทธรูปคำฉันท์ อาคตมภาพในนามแห่งคณะสงฆ์ฝ่ายบริหาร
ได้ให้งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษที่คณะกรรมการต่าง ๆ ได้
จัดดำเนินการมาจนถึงวอน อันเป็นวันอันดีงานฉลองแล้ว
ได้ธรรมเนียมปฏิบัติปรมาโมทย์ ขออนุโมทนาสาธุการในกุศลการจัด

งานคร่งนเป็นอย่างย้ง เท้าที่จะไดยกชนเป็นนทค้พะเพียงบาง
ประการ คือ

๑. การจัดงาน เป็นงานอันใหญ่ยิ่งมโหฬาร ซึ่งไม่เคย
มีมาในประเทศไทย และเป็นงานที่จัดทั่วไปในราชอาณาจักร
ถึงแม้ในต่างจังหวัดไม่ได้ได้เห็น แต่ในจังหวัดพระนคร -
ธนบุรี โดยเฉพาะในบริเวณพิชฌมณฑล ณ ท้องสนามหลวง
นั้น โรงพิชฌมณฑลอันใหญ่และเป็นสง่างามหาได้ยากในงาน
ฉลองใด ๆ โรงที่จัดให้มีการแสดงพิพิชฌนททางพระพุทธ
ศาสนา และแสดงการประกวดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาใน
ด้านต่าง ๆ หรือแม้แต่บริเวณพุทธมณฑลจำลอง รวมกัน
แล้วทำให้ท้องสนามหลวงเล็กและแคบไป ยิ่งไปกว่านั้น
การประดับตกแต่งต่าง ๆ ทั้งในบริเวณงานและในที่ทั่วไป
ทำให้สว่างไสวหน้าทค้มายิ่งนัก การจัดวางแผนผังบริเวณงาน
ก็ระเบียบเรียบร้อยดี เป็นที่เชิดชูอารยธรรมของชาติและ
ประกาศถึงความเคารพ นบถอ พระพุทธศาสนา แห่ง ประเทศไทย
ที่ได้บูชาถกการเป็นอย่างสูงย้ง ประการหนึ่ง

๒. การจัดพิชกรรมต่าง ๆ ก็จัดได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ
เฉพาะการเปิดโอกาสให้กุดบุตร จำนวน ๒๕๐๐ คน ได้เข้า

บรรพชาอุปสมบทบูชาพระพุทธศาสดาทั่วประเทศ ซึ่งทำให้
 กุศบุตรเหล่านั้นได้มีโอกาสอบรมในพระธรรมวินัย ดับอายุ
 พระพุทธศาสดาต่อไป และในการจัดให้มีการเจริญพระพุทธ
 มนต์และฉันภัตตาหารเพลวันละ ๒๕๐๐ รูปนั้น ก็จัดได้เป็น
 อย่างเรียบร้อย พระสงฆ์ ๒๕๐๐ รูป สวดมนต์ได้พร้อม
 อย่างมหัศจรรย์ ราวกับเป็นเสียงเดียว ดังโยควรรคตอน
 ไม่เห็ดอมดำ นึ่งเรียบรอยดมำเดมอ เป็นทศนัยภาพ เป็น
 ทตงแห่งศรทชาปสาทะของชาวต่างประเทศ ที่มา ร่วมในงาน
 ต่างยกย่อง อาหารที่เสวยพระก็จัดได้ดีทั่วถึง นอกจากนั้น
 การที่จัดให้คฤหัสถ์ชายหญิงได้ไปสวดมนต์ในพิชฌมณฑลนั้น
 ก็จัดได้อย่างดีมาก ยากที่จะจัดได้อย่างนี้ ยิ่งในวันวิสาขบูชา
 ความพร้อมแห่งพระสงฆ์มากกว่า ๒๕๐๐ รูป เติบโต
 ประทกษณ และประชาชนเป็นอันมากเติบโตประทกษณ
 กงดงามยิ่ง รวมความแล้ว การจัดพิธีกรรมต่างๆนั้น เป็นการ
 จัดได้เรียบร้อยดีมาก เป็นศรีแก่ประเทศชาติและพระศาสดา
 อีกประการหนึ่ง

๓. ถึงแม่วัตถุต่าง ๆ ที่สร้างในงานพิธีครั้งนี้ จักไม่
 เป็นถาวรวัตถุยั่งยืนนาน แต่ก็เป็นของสำคัญจำเป็นแก่พิธี

การอันใหญ่ยิ่ง ถ้าไม่มีสถานที่อันโอโถง พิธีกรรม จกม
 ดังได้ไฉน ส่วนถาวรวัตถุ ก็นับการบูรณะปฏิสังขรณ์วัตถุต่าง ๆ
 ตามที่รัฐบาลได้มอบเงินทุนให้จังหวัดทบทวนปฏิสังขรณ์สำคัญ ๆ
 จัดการบูรณะให้สวยงามและมั่นคงแข็งแรงต่อไปนั้น ก็เป็น
 การช่วยสืบต่ออายุปฏิสังขรณ์นั้น ๆ ให้มั่นคง และเป็นหลัก
 แห่งพระพุทธศาสนาต่อไป เป็นปัจจัยเชิดชูพระพุทธศาสนา
 ให้เป็นหลักชัยของประเทศชาติ อีกประการหนึ่ง

รวมความแล้ว การจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ
 ที่คณะรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะกรรมการต่าง ๆ และพุทธ
 ศาสนิกชนทั้งหลาย ได้ร่วมกุศลจิตน้อมบริจาคน้ำใจ ถวาย
 ถวายกาย และถวายเป็นกุศลจิต และเลี้ยวตามกำลังความ
 สามารถของตน ๆ จัดการฉลองสมโภชครั้งนี้ เป็นการจั
 งานฉลองสมโภชอันยิ่งใหญ่มหิพา เป็นการศึกษาเกียรติ
 พระพุทธศาสนาให้แพร่ไพศาลตลอดคณานาประเทศ เป็นการ
 ประกาศเกียรติคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์
 อันเป็นองค์ไตรสรณะที่เคารพนับถือบูชาสักการะของประชา
 ชาติไทยว่า เป็นของจริง ของประเสริฐ ได้อย่างเด่นชัด

ทำให้ผู้ที่ยังไม่เสื่อมได้ ได้เสื่อมได้ ผู้ที่เสื่อมได้อยู่แล้ว
ได้เสื่อมได้ยิ่งขึ้น คณะสงฆ์ขออนุโมทนาต่อการอย่างยิ่ง
เพราะการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษคราวนี้ เป็นการ
ยากที่จะจัดได้อย่างนี้ เมื่อได้จัดดังที่เป็นไปแล้วนี้ เป็นความ
สามารถและเป็นการดีมานตามคัคกรรมของกัลยาณชนอย่าง
มากทางหนึ่ง

โดยเฉพาะท่านผู้มีกุศลจิตทุกทิวหน้า ตั้งแต่ท่านนายก
รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี ผู้อุปถัมภ์ และคณะกรรมการ
จัดงานแผนกต่าง ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าทนายของ ต่างเดี่ย
ดัดทุกวิถีทาง ทั้งกำลังความคิด กำลังทรัพย์ และกำลังกาย
พยายามชวนชวนจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษครั้งนี้ โดย
ไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย และ ยาก ลำบาก นานาประการ
พยายามที่จะจัดงานฉลองครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็น
ที่เชิดชูเกียรติแห่งประเทศชาติและพระพุทธศาสนา ควรเป็น
ที่ต่งแห่งการอนุโมทนาต่อการดรรเสริญอย่างพิเศษยิ่ง

ในนามแห่งคณะสงฆ์ อาตมภาพขอยกย่องดรรเสริญ
คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการต่าง ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าท

ที่เกี่ยวของ และท่านพุทธศาสนิกชนทุกท่าน ท่วมจิต
 ร่วมกันทำบุญกุศลฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษคราวนี้ ให้
 ดำเนินไปด้วยดีและเรียบร้อย เชิดชูเกียรติคุณพระพุทธศาสนา
 ประกาศความที่พระพุทธศาสนา เป็นของจริง ของประเสริฐ
 ให้แพร่ไพศาลไปในนานาประเทศ จักเป็นเหตุให้พระพุทธ
 ศาสนาสถิตไถ่ถาวรมั่นคงยืนยงยิ่งกว่า ๕๐๐๐ ปี

ขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลทั้งหลาย
 ที่ได้ร่วมกันทำบุญแล้วนั้น จงรวมเป็นพลวปัจจัยอภิยา
 ประเทศชาติให้มั่นคงถาวรรุ่งเรืองไพศาล เป็นฐานรองรับ
 พระพุทธศาสนาให้มั่นคงตลอดไป และอภิยาองค์พระประ
 มุขของชาติ องค์เอกอัครศาสนูปถัมภ พร้อมด้วยพระบรม
 วงศ์านุวงศ์ ข้าราชการองครักษ์พระบาท คณะรัฐมนตรี คณะ
 กรรมการจัดงานแผนกต่าง ๆ ตลอดจนพุทธศาสนิกชนชาว
 ไทยทั้งปวง และประชากรชาวโลกทั้งผอง ให้เจริญสันติสุข
 ทุกทวารวรางด ปราศจากการเบียดเบียน การประทุษร้าย
 ชิงกันและกัน มีสันติสามัคคีรวมกันอยู่เป็นสุขด้วยความ
 แจ่มใส มีน้ำใจเมตตาปรานีหวังดีต่อกันและกัน และถึงความ

ความเจริญงอกงามไพบูลีในพระพุทธศาสนา มีศรัทธาปสาทะ
 ทนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญ มีจิตมั่นคงดำรงอยู่ใน
 ชรรมที่ขอบคดอดกาดเป็นนิจันรันดร เทอญ.

ขอเจริญพร

สมเด็จพระวันรัต

ดั่งฆนาก.

สาส์นตอบของ

พล ฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๐

หม่อมการ พระคุณเจ้า ส้มเด็จพระวันรัต สังฆนายก

ตามที่พระคุณเจ้าในนามแห่งคณะสงฆ์ได้กรุณามิติดิ
ดงวันที่ ๑๘ เดือน ๕ อนุโมทนาสาธุการในกุศลการจัดงาน
ฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ความพิสดารแจ้งในมติแล้ว
กระผมได้รับทราบด้วยความยินดีอย่างยิ่ง และในโอกาส
กระผมขอกราบหม่อมการขอพระคุณอย่างสูงมา ณ ทนด้วย
การจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษครั้งนี้ แม้จะได้
ปฏิบัติได้ผลดีเป็นที่พอใจโดยทั่วไป แต่ส่วนสำคัญ
กระผมขอถวายความเคารพสักการะแด่คุณพระศรีรัตนตรัย
เป็นทพทศดบันดาลให้งานฉลองสำเร็จลุล่วงไป ดังที่
ประจักษ์อยู่ทั่วกัน โดยเฉพาะได้อาศัยความเมตตาของคณะ
สงฆ์ที่ให้คำแนะนำในการจัดพิธีกรรม ตลอดจนจัดพระสงฆ์

ลวดดัดจักรียกคาถาในเวดabayจำนวน ๕๐๐ รูป ลวดพระ
พุทธรูปเป็นพุทธรูปในเวดากดางคิน จำนวน ๒,๕๐๐ รูป
ตลอดงาน ทงนเป็นลวดหนึ่งต่างหากจากที่ลวดพระพุทธรูป
และฉันทาคาหารเป็นประจำวัน

ประชาชนที่มาในงาน ได้เห็นภาพที่พระดั่งนั้นเป็น
ระเบียบเรียบร้อยในขณะเจริญพระพุทธรูปและฉันทาคา-
หาร ต่างกชนชมอนุโมทนา เพราะเป็นภาพที่หาได้ยาก ที่
จะได้เห็นพระดั่งจำนวนมากและงามด้วยระเบียบวินัยเช่น
แม่ชาวต่างประเทศที่มารับเชิญมาในงานนี้ก็พอใจที่ได้เห็น
ระเบียบวินัยของคณะดั่งนี้ไทย งานนี้จึงชื่อว่าได้รับความ
อุปถัมภ์อย่างเต็มที่จากการการคณะดั่งนี้ เป็นพระคุณอย่าง
สูงที่พึงระลึกถึงด้วยการจะมรดก

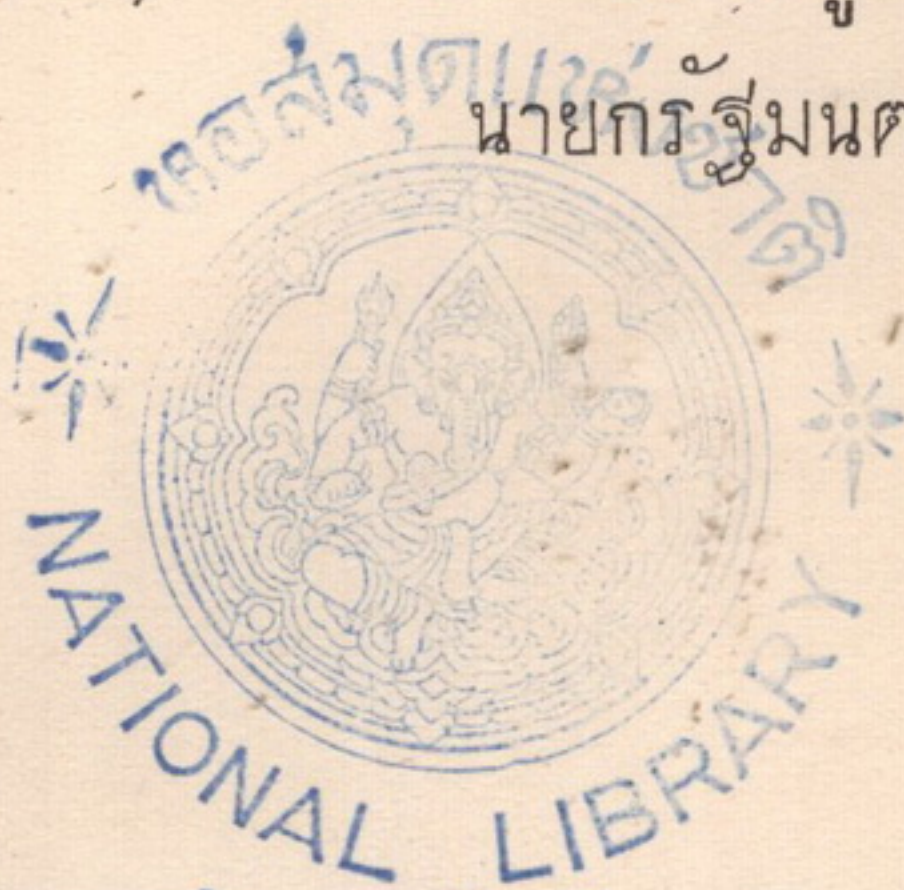
ในนามแห่งคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการ ตลอดจน
เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง กรมขอถือโอกาสนี้ กราบทูลการ
พระคุณเจ้า พร้อมด้วยคณะดั่งนี้ และพระภิกษุสงฆ์
ทั้งปวง ในการที่ได้มีเมตตาให้ความอุปถัมภ์และแนะนำด้วย
ดี จงงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษครั้งนี้สำเร็จได้ผลดีเป็น
พิเศษ

ขอคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดประทานพรให้พระ
คุณเจ้าทางปวงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ได้สัมฤทธิ์ผลใน
ดังอณึ่งประสงค์ เพื่อเป็นหลักฐานแห่งพระพุทธศาสนา และ
เป็นแนวทางจิตใจของพุทธศาสนิกชนชาวไทยสืบไป ตลอด
กาลนิรันดร์.

๒ ๒ ๑ ๓

ขอหมัดการด้วยความเคารพอย่างยง

(ลงนาม) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี.

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

พิมพ์ที่ ร.พ. รุ่งเรืองธรรม 263 ถนนพระราม 6 ซอย 2 พระนคร โทร. 57766

นายรวล รุ่งเรืองธรรม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2500